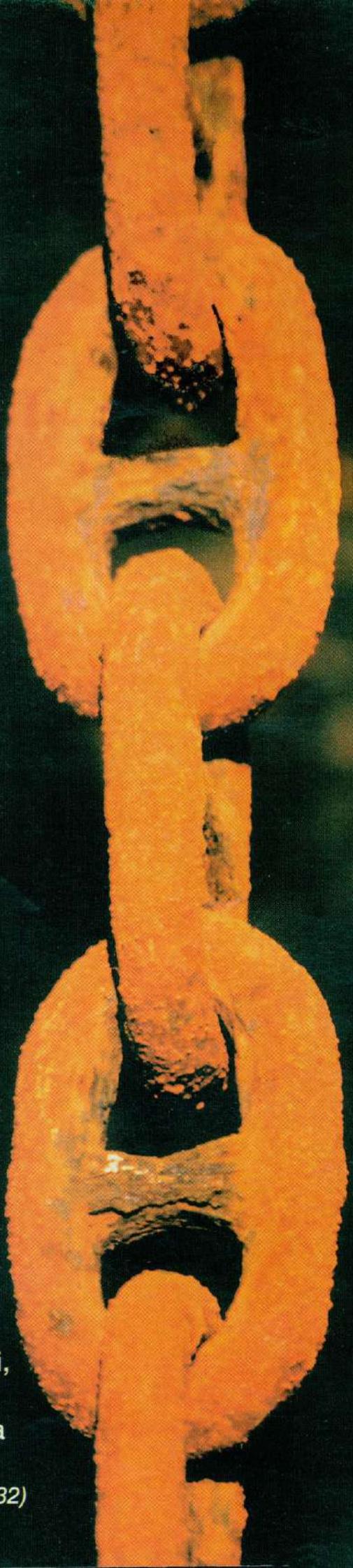

TAU

LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

SRETAN USKRS

-
- nasljednik sv. franje
 - posjetio framu
 - kristovo uskršnje
 - NENAMETLJIVO SVJEDOĆANSTVO ŽIVOTA
 - predstavljamo.
 - FRAMA TOLISA & FRAMA SV. DUH
 - DRUŽBA MILOSRDNIH SESTARA SV. KRIŽA

Ako ustrajete u mojoj nauci,
uistinu ste moji učenici;
upoznat ćete istinu, a istina
će vas oslobođiti.

(Iv. 8,31-32)

SADRŽAJ

Kao što možete primijetiti u uredništvu Taua opet je došlo do promjena nekih imena. Pokušat ćemo svima udovoljiti, a ujedno maksimalnu pozornost posvetiti vama, framašima i bratstvima Frame, informirajući vas i pomažući vaš duhovni rast.

Prije svega bih vam htjela zaželjeti Sretan Uskrs s nadom da ste se kroz ovu korizmu duhovno obnovili i da ste sada spremni za nastavak puta prema Isusu.

Vjerujem da će vas Tau na to poticati i da će vam u tome uspjeti pomoći. U ovom broju moći ćete čitati o pohodu pape Ivana Pavla II Svetoj Zemlji te i mnogobrojnim događanjima unutar bratstava Franjevačke mladeži, a i pobliže upoznati Framu Tolisa i Framu Sveti Duh.

Nadam se kako ćemo i dalje ispunjavati vaša očekivanja te vas potaknuti na moguće nove suradnje kojima se od srca radujem.

Zorana Perinčić

4 Kristovo uskrsnuće

5 Sa Svetim Ocem po Svetoj zemlji

8 100. obljetnica

Susret s Generalnim ministrom

Franjevačkog reda

10 Vjesti

14 Predstavljamo Framu

Tolisa

16 Reportaža

Zdravo, Kraljice Mira

18 Frama Sv. Duh

21 S FRAMOM u Rim

22 Poezija

23 Novi CD

Sa Sv. Franjom - Mir i dobro

24 Redovi

Družba milosrdnih sestara

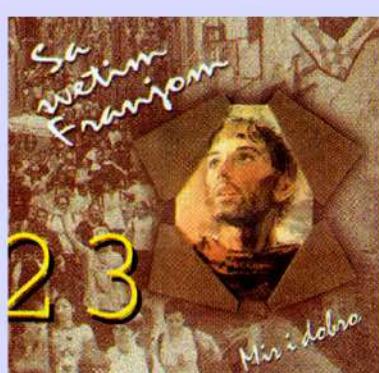
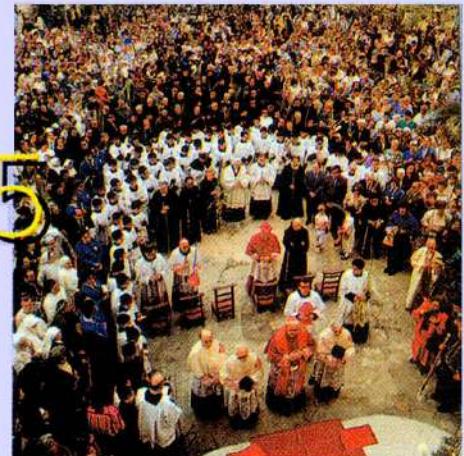
Sv. Križa

26 Psihologija

Verbalna komunikacija

28 Ekologija

30 Jeste li znali

TAU - LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

List izdaje: Nacionalna središnjica Franjevačke mladeži

List uređuje: Novinska agencija FRAME

Glavni i odgovorni urednik: Zorana Perinčić

Grafički urednik: Ivan Jengić, Urednici fotografije: Mate Alvir, Mario Miloš

Suradnici: Igor Kanižaj, fra Tomislav Vuk, Mato Batorović, Jelica Kovačević, Aleksandra Tutić, Krešimir Lončar, Goran Fruk, Dubravka Medak, Petar Cvekan, Ivan Alduk, Dario Brigić, Goran Benković, Ana Fruk, Marina Kedmenec, Perina Vukša, Marijana Soldo, Marija Zelenika, Ana Kršinić, fra Hrvoje Špehar, fra Leonardo Kovačević, Ivana Hanaček, Ivana Belušić, Lidija Miler, Marina Damjanović, Mirjana Tirić, Marija Nadilo, Magdalena Katić, Renata Curić, Siniša Pucić, Nina Pavlović, Andreja Križanić, Dragica Jengić, Alenka Golubić, Fabijan Kale, Ivana Stiperski

Lektor: fra Krunoslav Kocijan

Adresa uredništva: Kaptol 9, 10 000 Zagreb, Hrvatska, Tel./fax: 01/481-48-24, E-mail: frama.centar@ofm.hr

Broj žiro računa: 30105-678-106622

Broj deviznog žiro računa (kod Privredne banke Zagreb d.d.): 70310VAL-5782800-558443 (za Udrugu Franjevački pokret)

Preplata: Godišnja preplata za 4 broja za Hrvatsku iznosi 24 Kn, za B i H 6 DM (24 Kn), za inozemstvo 8 DM

Rukopisi i fotografije vraćaju se u dogовору s uredništvom.

Priprema i tisk: Offset - Markulin / Lukavec

KRISTOVU USKRSNUĆE - NENAMETLJIVO SVJEDOČANSTVO ŽIVOTA

Isus Krist je pobijedio smrt da bi čovjek bio sretan

Kršćanin je radostan jer vjerom doživljava beskrajnu nadu i životnu sreću/Svetlo Uskrsnuća ispunjava nas nezamislivom Radošću

Svetlo Uskrsnuća, Beskraj sreće koja je pohodila svijet, živjela na svijetu da bi kroz muku i smrt dala sve za ljubljenog čovjeka, da bi ga ponovno oradostila, ostavši s nama ispunjava nas ponovnom nadom u svijet bez kraja, u nemoguće zamislivu Radost. Očito je da čovjeka, koga ispunjavaju nada, vjera i ljubav, obilježava iskrena radost kao nemametljivo svjedočanstvo života.

Čovjekov imperativ sreće

Kako biti sretan? Izgleda da taj cilj pokreće čovjeka na tolikim razinama življenja i čini se da je upravo biti sretan konačna orientacija nas, Zemljana. Ali, kako? Gotovo su svugdje prisutni napadi na naše "kako biti sretan". Tolike ponude, obećanja, zamamljivosti, pa čak i sa pseudoreligiozne strane, pogadaju čovjekovu osjetljivu odlučnost, koja se, često prevarena, odlučuje za prvo što joj se nudi. Nakon takvog, pomalo razočaravajućeg, čovjekova stanja, pitati nam se ima li doista neki veći imperativ sreće koji nas može mobilizirati i učiniti nas sretnim bićima? Teško bi bilo pomiriti sreću s nekakvim hladnim imperativom, osim imperativom koji izlazi iz samoga čovjeka. Bog je stvorio čovjeka da bude sretan (usp. Post 1, 26-31), da bi u svom životu

mogao ostvariti više od puke materijalnosti i osjetilnih užitaka. Čovjek uvijek traga za višim, neovisno o tome je li toga svjestan ili nije. Podloga tome je jasna: neispunjenošć osjetilnim srećama koje, kad

se u životu ostvare, ne nadomještaju u punini čovjekovo traženje (usp. Mt 19, 16-22). Novost kršćanstva naglašava taj imperativ: stvoreni za sreću, ne za muku i smrt! U svjetlu takve vjere moguće je otkriti put koji vodi nadvladavanju stranputica i smjera k sreći.

Isusova ljubav je neizmjerna. No, odakle čovjeku uopće mogućnost biti sretan? Očito da se to ne dobiva odgojem, školom, jezikom... Biti sretan - vodi nas nama samima, našoj biti. Čovjek, upravo po tome jer jest čovjek, ima mogućnost biti sretan, ostvariti puninu svoga čovještva. Nije nam potrebno ići daleko u potragu za uzrocima čovjekovih temeljnih vrijednosti. Dosta nam se vratiti u nas same, u ono što jesmo, što nas čini stvorenjem - čovjekom. U tom bogatstvu stvorenosti otkriva nam se silni trag Onoga koji je želio dati i koji je dao sve da bi nas usrećio. U sretnom trenutku povijesti, u vremenu milosti, želio je posvjedočiti taj svoj naum neizmjernom, neuzvrativom ljubavlju. U nama samima nalazi se upravo taj veličanstveni trag radosti. Poklon radosti.

Kristova pobjeda nad smrću - Uskrsnuće - usmjerava čovjeka, kao ništa drugo do sada na ovome svijetu, na to da vjerom doživljava beskrajnu nadu i životnu sreću.

A tek nas kršćane?

Da, kršćane radosnike.

POZIV NA ŽIVOTNO HODOČAŠĆE

**- Isus, čiji grob je ostao prazan, objavio
nam je otkud dolazimo i kamo idemo**

Hodočašće Sv. Oca u Svetu Zemlju predstavlja nesumnjivo vrhunac duhovnih događanja u tijeku godine Velikoga jubileja Isusova rođenja. Za kršćanina svako je hodočašće izraz vjerničke svijesti da smo na ovoj zemlji "pridošlice i putnici" (1 Pt 2, 11), kao što su već i praoci naše vjere bili svjesni da su "stranci i pridošlice" koji traže domovinu (Heb 13, 14), da smo, dakle, na putovanju u "domovinu na nabesima" (Fil 3, 20). Hodočašće u Svetu zemlju izraz je uvjerenja da nismo besciljni latalice, nego da smo - bilo kao pojedinci bilo kao zajednica u vjeri, kao "narod Božji" - na točno određenom i osmišljenom putovanju, na pravom i dobrom putu, da putujemo pod sigurnim vodstvom -

Božjim, čija je "mišica snažna i ruka čvrsta" (Ps 89, 14), čije oko "budno motri" (lzs 15, 3) i mudrost "provida" (Post 22, 14). Znamo, dakle, otkud dolazimo i kamo idemo. Na takvom je - životnom i povijesnom - "hodočašću" čitavo čovječanstvo: od Adama, tj. od svog početka. To je prvotni, ujedno i najširi i najsveobuhvatniji od nekoliko koncentričnih krugova, kako nam povijest čovječanstva predstavlja, tumači i objašnjava Biblija, kad u njoj osluškujemo Božju riječ, kad je čitamo kao "Sveto pismo". Povijest čitavoga čovječanstva, od početka do kraja i posvuda, postaje "povijest spasenja".

Sveti Otac na Mojsijevu brdu ...

Želja Sv. Oca bila je da na svom jubilarnom hodočašću posjeti sve postaje tog starozavjetnog dijela povijesti spasenja. Ono je zato imalo započeti na području drevne Mezopotamije, u ruševinama Abrahamova zavičajnog grada Ura. "Medurječe" je po predodžbama biblijskoga teksta ujedno i kraj u kojem valja tražiti Eden, Adamov "raj zemaljski". Tako bi njegovo hodočašće doista počelo "od početka". No činjenica da se Abrahamov Ur, današnji Tell Uqayyar, nalazi u Iraku, svojim je političkim i (ne)ljudskim implikacijama onemogućila ostvarenje te namjere Sv. Oca, tako da je tu postaju svoga hodočašća glavnim etapama povijesti spasenja mogao posjetiti jedino "u duhu". Slijedeću od najvažnijih etapa, onu Mojsijevu, što obuhvaća boravak Izraelaca u Egiptu te naročito sve ono što se dogodilo na brdu Sinaju/Horebu - a što ujedno predstavlja i početak četrdesetgodišnjeg putovanja Izabranoga naroda pustinjom - Sveti je Otac, s Božjom pomoći i mnogo osobne odvažnosti, mogao ostvariti svojim boravkom u Egiptu te čak u Sinajskoj pustinji, u podnožju gore Džebel Musa, "Mojsijeva brda", tog tradicionalnog kršćanskog spomen-svetišta i mete

Sveti otac

hodočasnika još od IV. st. pa do sada. Ovaj sadašnji i posljednji dio jubilarnog hodočašća Sveti Otac započinje ondje gdje ga je Mojsije dovršio: "u Moapskim poljanama, na brdu Nebo, na vrhuncu Pisge nasuprot Jerihonu" (Pnz 34, 1). Nastaviti će ga s Jošuom, koji je pripravio Izraelce za silazak s moaposkih poljana i preveo ih preko Jordana kako bi u posjed preuzeli zemlju nekoć obećanu Abrahamu i njegovu potomstvu.

...i u Obećanoj zemlji

I dok se za Izraelce tu i tako zatvara onaj najuži krug "povijesti spasenja", za kršćane na tom istom mjestu započinje jedna nova, odlučujuća i konačna etapa, njen najuži krug: onaj koji je usredotočen na jednu jedinu osobu koja je, po sv. Pavlu, baštinik svih Božjih obećanja danih "Abrahamu i potomstvu njegovu. No, ne veli se: 'i potomci-ma' kao o mnogima, nego kao o jednomu: I potomstvu tvojem, tj. Kristu' (Gal 3, 16) - Isusu,

koji je iz Nazareta došao na to isto mjesto da i njega Ivan Krstitelj tu provede "kroz vodu" rijeke Jordana. Tom je prilikom on Božjim glasom proglašen ne samo "potomkom", nego i "Sinom, Ljubljenim!" (Mt 13, 17), nazivima koje je u svoje vrijeme prorok Izaija upotrijebio za čitav izraelski narod, "Slugu Jahvina" (Iz 42, 1), a koji se sada prvi puta, a onda još dva puta kasnije (Mt 12, 18 i osobito za preo-

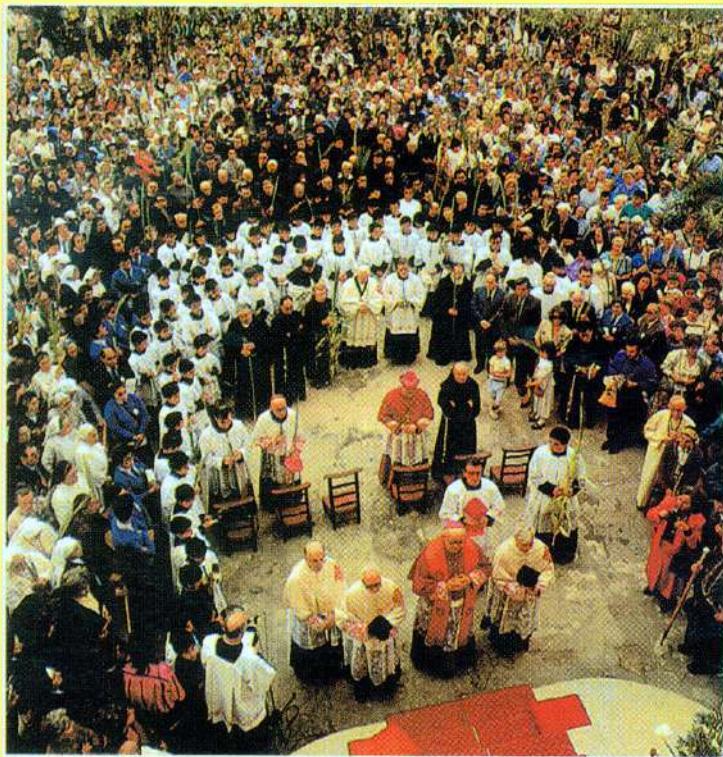
braženja na Gori, Mt 17, 5), primjenjuju na Isusa osobno. Taj događaj, tj. krštenje Isusovo na rijeci Jordanu, predstavlja početak njegova djelovanja (Dj 10, 37), koje od trena kao očevi-dac mora biti u stanju posvjedočiti svaki apostol: "Počevši od krštenja Ivana pa sve do dana kad bi uzet od nas" (Dj 1, 22). Posjet Svetog Oca mjestu ulaska Izraelaca u Obećanu zemlju pod vodstvom Jošue i Isusova krštenja po Ivanu označava, dakle, i prijelomnu točku hodočašća: iz starozavjetne u novozavjetnu fazu "povijesti spasenja".

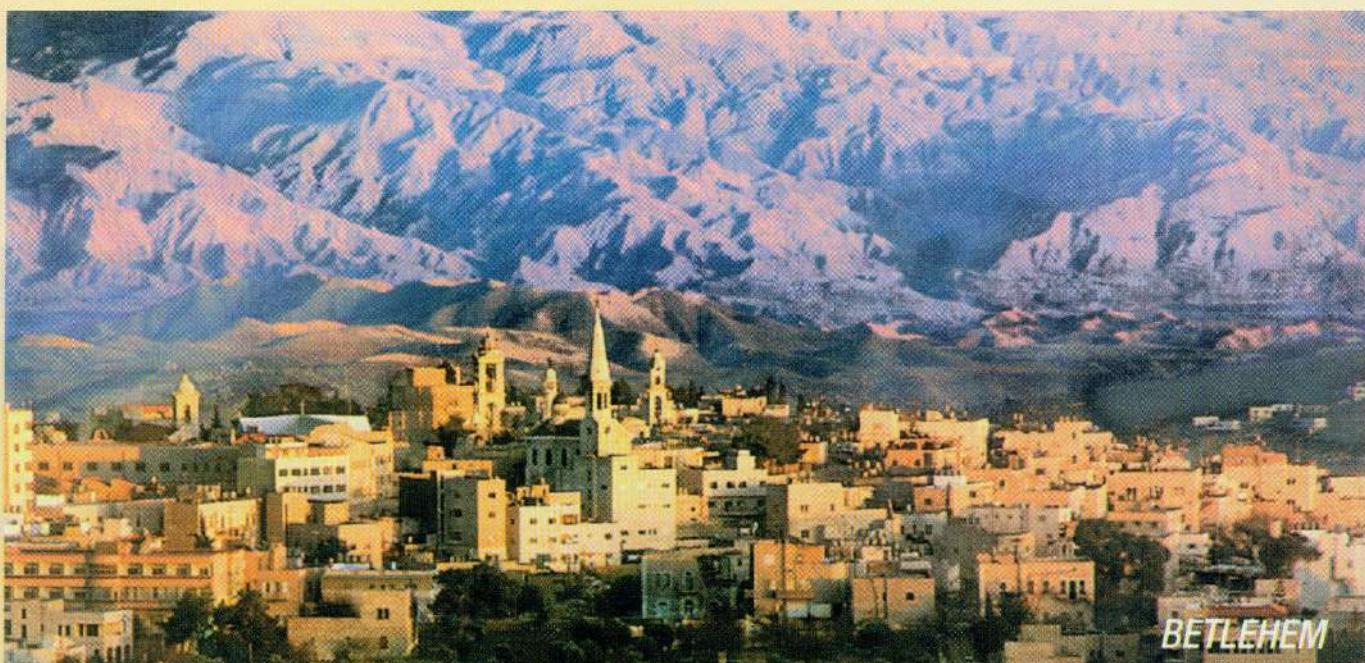
U duhu i vjeri i mi sa Svetim Ocem

U prva tri, tzv. "sinoptička" evanđelja, zapravo je i čitav Isusov život prikazan kao jedno "hodočašće", kao jedan jedini "put, uspon u Jeruzalem". Nakon krštenja slijedi javno djelovanje u Galileji: poučavanje o Kraljevstvu Božjem i vršenje djela Božjega milosrđa - sve do trenutka Petrove isповijesti mesijanske vjere u Cezareji Filipovoj. Otada

Isus kreće na put u Jeruzalem za blagdan Vazma. Posljednji dio toga puta Isusova očitovao se kao uspon na Kalvariju, kao "križni put". U Jeruzalem se sve svršava Mukom, Smrću, Uskršnućem, Uzašašćem i poslanjem Duha Svetoga. No iz četvrtog, Ivanova evanđelja doznajemo da je Isus za vrijeme svoga javnog djelovanja barem za tri Pashe dolazio u Jeruzalem, tj. da je to djelovanje

trajalo više od dvije pune godine. Očito, dakle, takav opis nije stvarni kronološki životopis, nego nešto drugo. Isusov je život opisan na taj način da nama, koji iz tog i takvog Evanđelja o njemu čusmo i u nj povjerovasmo, bude slika, ključ pod kojim će i svatko od nas čitati svoj vlastiti život. Svatko od nas nalazi se na istom takvom životnom "putu u Jeruzalem": od našeg krštenja pa do naše vlastite smrti. A Isusovo uskršnuće zalog je i naše nade u pun-

BETLEHEM

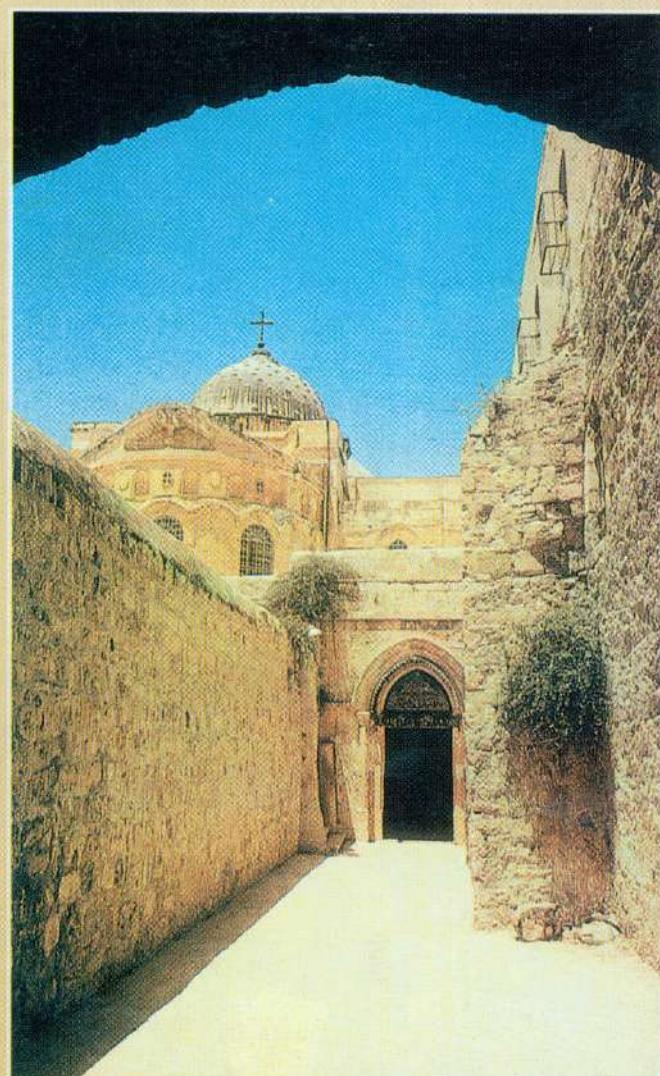
inu života, zajedno s njime, gdje on i sada "sjedi zdesna Ocu". Život Isusov i život svakoga od nas, koji smo u njegovu smrt kršteni, jest "put u Jeruzalem", uspon na Kalvariju i silazak u grob. No, Isusov je grob ostao prazan, pa zato nijedan ljudski grob nije posljednja postaja hodočašćenja ovim životom: on predstavlja samo "uska vrata" kroz koja se ulazi u "nebeski Jeruzalem". Pojedina mjesta koja će Sveti Otac posjetiti na svom hodočašću Isusovom domovinom, slijedeći njegove stope, nisu ništa drugo nego postaje tog i takvog životnog hodočašća Isusova i svakog njegova vjernika.

Zato ih svatko od nas može proživjeti u duhu i vjeri, u svom domu, u svojoj duši zajedno sa Svetim Ocem, makar i ne hodali uza nj.

Pred bazilikom Mojsijeva svetišta na brdu Nebo, Sveti Otac pogledom je kao Mojsije

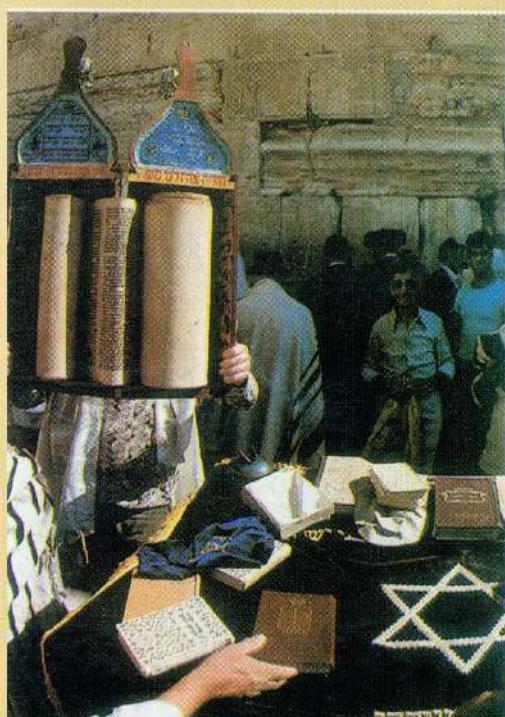
zaokružio Obec anu zemlju u koju je, za razliku od Mojsija, i ušao. Budući da sam i sam na tom istom mjestu doživio mnoge sumrake, predvne zalaske sunca nad obrisima jeruzalemskog

Maslinskoga brda, znam i iz osobnog iskustva kakvim osjećajima to mjesto i takvi trenuci pune dušu. Svojim slabim staračkim snagama Sveti nam Otac, kao nekoć Mojsije, ne samo

pokazuje put, nego nas poziva da podemo zajedno s njime, odvažno, na put kojim nas Bog zove, na naše životno hodočašće.

fra Tomislav Vuk

objetnica

“Dovoljno je pogledati vas da se osjeti dobrota”

100. OBLJETNICA HRVATSKE FRANJEVAČKE PROVINCije SV. ĆIRILA I METODA

Generalni ministar Reda manje braće fra Giacomo Bini sastao se, u sklopu proslave 100. obljetnice Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, s Franjevačkom mlađeži Provincije u subotu 4. ožujka u crkvi Predragocjene krvi Isusove u Kozari Boku. Crkva je bila ispunjena s oko 550 framaša iz oko 20 hrvatskih gradova, koji su ovamo došli dati ili obnoviti obećanja da će godinu dana živjeti Evangelje po primjeru svetoga Franje.

- S nama je Isus, Franjo i Klara, po
nama putuje i cijela FRAMA. Korak po korak
mi hodamo skupa, molitvom i pjesmom ne
skrećemo s puta... - iz svega srca pjevali su
framaši pred nasljednikom svetoga Franje fra
Giacomom, koji ih je pohodio kako bi ih
podržao u njihovim nastoianjima.

- Vi sačinjavate veliku franjevačku obitelj i nama franjevcima pomažete da živimo svoje zvanje u današnjem svijetu - rekao je framašima Generalni ministar Reda manje braće fra Giacomo Bini na euharistijskom slavlju, oduševljen njihovom vedrinom i radošću.

Generalni ministar se zabrinuo zbog današnjega svijeta, u kojemu su, kako je istaknuo, specifična klasa siromašnih upravo

**GENERALNI MINISTAR FRA GIACOMO
BINI S FRAMOM U KOZARI BOKU**

mladi. Zaključio je da današnji svijet nije tako različit od svijeta u kojem je živio sveti Franjo.

- Svijet je u svim vremenima zao i dobar. Ali na nama je da pokažemo dobro i da se ne damo potisnuti zlom. Dovoljno je pogledati vas da se osjeti dobrota - rekao je fra Giacomo ozarenim framašima.

FRAMAŠI NADARILI GENERALNOG MINISTRA

Generalnog ministra pozdravila je Riječanka Valentina Kučić, predsjednica FRAME naše Provincije. Ona ga je izvijestila o osnivanju FRAME u Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i

Metoda po uzoru na talijansku Gifru iz Provincije Marche. Rekla je da je od 1992. do danas osnovano 19 bratstava FRAME.

Obećanja pred ministrom dala su bratstva s Kaptola, sa Sigeta, iz Samobora, Bjelovara, Karlovca i Kozari Boka.

Framaši su nadarili Generalnog ministra. Uz gromoglasni pljesak, Virovitčanin Ivan Mikolić darovao mu je nosač zvuka

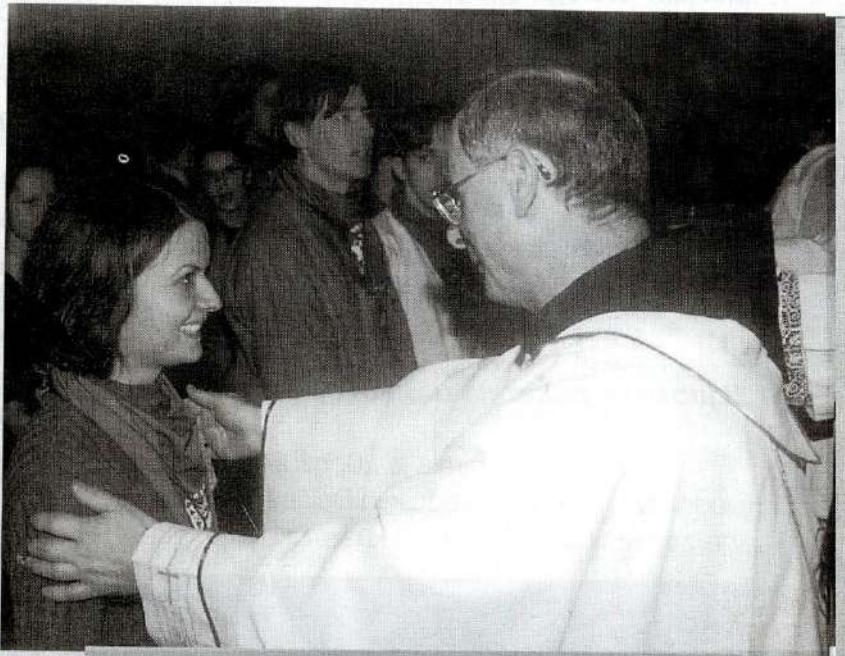
Franjevačkog banda, a pojedina bratstva - loptu, knjigu, provincijski znak, rakiju, kruh i vino, zastavu, svjeću, naftu te franjevački habit, kao posebnu želju za novim zvanjima iz redova FRAME.

SVETI POSAO

- Vjerujem da shvaćate kolika je važnost da izgradimo svoju dušu i tijelo. Dopustimo li Gospodinu da nas pogleda svojim pogledom, postajemo lijepi jer ljepota srca važnija je i ljepša od izvanske ljepote. Naše oči mogu donijeti drugima mir ako taj mir gradimo u sebi. Treba biti u sebi i pri sebi u vedrini i miru, objediniti se za prave vrednote i stvoriti jedinstvo želja i osjećaja. Ako budemo činili taj sveti posao, mijenjat ćemo svijet - trijezno je poručio framašima fra Giacomo Bini. Posebne želje uputio je onima koji su primili obećanja kako bi njihov početak bio pun velikodušnosti i zanosa. Na kraju je svima podijelio blagoslov svetoga Franje.

- Sa svetim Franjom hodaj, otkrij i živi radosno svoje krštenje. Sa svetim

Franjom hodaj i popravi sve što vidiš da ruši se... i primijeti sve što Bog za tebe stvorio je - pjevali su blagoslovjeni framaši. Bratski, korak po korak na duhovnom putu s Isusom, Franjom i Klarom.

SVE ŠTO IMAMO DAROVANO NAM JE DA PODIJELIMO S DRUGIMA

- Želim vam vjernost i ustrajnost. To su danas rijetke kreposti i u ovoj Jubilejskoj godini želim vam da obilno i velikodušno dijelite jedni drugima što jeste i što imate.

Nemojte biti ljubomorni na darove Božje kod drugih. Sve što imamo, darovano nam je da podijelimo s drugima. Kad budem slab, može mi pomoći brat ili sestra kraj mene - poručio je generalni ministar fra Giacomo Bini framašima u Kozari Boku.

Petar Cvekan

vijesti

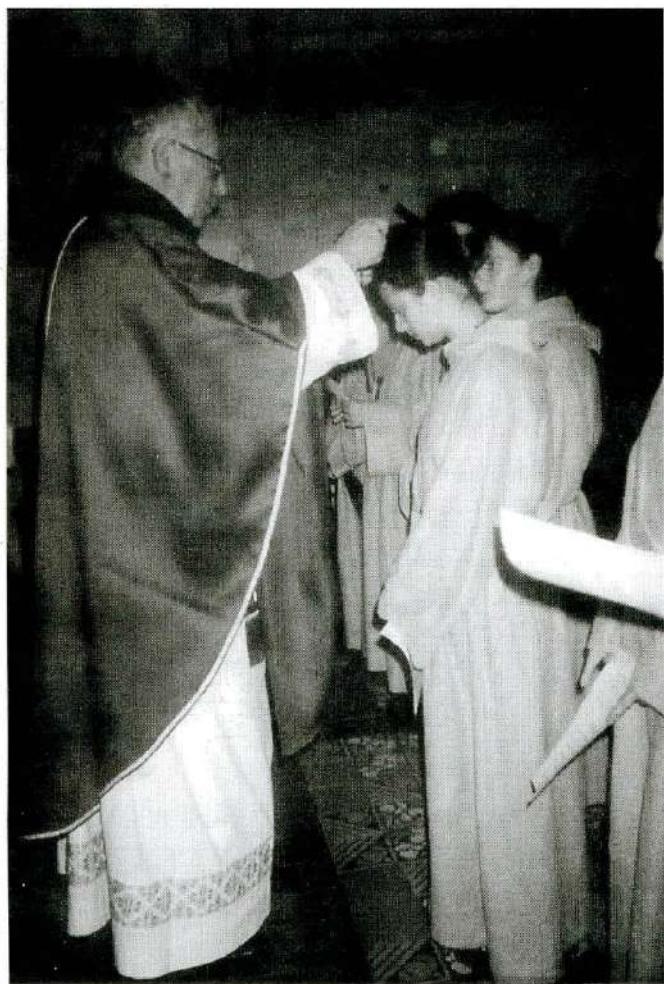
Prva obećanja u Kloštru Ivaniću

Dvanaestero mladih iz Frame Kloštar Ivanić dalo je obećanja da će živjeti Evanelje po primjeru svetoga Franje. To su bila ujedno i prva obećanja u Kloštru Ivaniću. Misno slavlje predvođeno je provincijski duhovni asistent fra Ivica Jagodić, a s nama je bio i naš duhovni asistent fra Jozo Grubišić. Slavlje su uzveličale Frame "od Prevlake do Dunava" na čelu s Famom Kozari Bok, čiji članovi su se kod nas već i udomaćili. Nakon misnoga slavlja svi prisutni su bili pozvani na skromnu zakusku. "Kloš(t)arima" čestitka od srca.

Mato je lut'o

"Ljubav se pokazala u Badnjoj noći" u Ilok

Frama Ilok birala je 20. ožujka svoje predsjedništvo. Novi predsjednik je Dejan Mijić, a njegova zamjenica Mihaela Jakuš. Skupina od 19

mladića i djevojaka dala je obećanja 25. i 26. ožujka na misnom slavlju u Šarengradu, koje je predvođeno duhovni asistent Frame i FSR-a Ilok fra Flavijan Šolc. Poslije slavlja mladi su izveli igrokan Ivana Zirduma "Ljubav se pokazala u Badnjoj noći". - Iločkoj franjevačkoj mладеzi nije baš lako djelovati

jer u gradu nema studenata, nego samo srednjoškolci, tako da su framaši mlađi i upravo kad se stvori zajednica, odlaze dalje na školovanje ili za nekim drugim interesima - rekli su u Frami Ilok. U Iloku FRAMA djeluje od 1. travnja 1998. Povezana je u mnogim akcijama S FSR-om, a u novije doba i s Udrugom sv. Vinka Paulskoga, osobito u karitativnom radu.

Mato Batorović

Korizmeni duh Frame Virovitica

Korizmeni duh pomirenja, praštanja i obnove puhalo je u Frami Virovitica. Post, djela ljubavi i molitva, klanjanja pred Presvetim nadopunjeni su duhovnim pjesmama, kojima su virovitički framaši svjedočili vjeru u Gospodina našega Isusa Krista. U tom duhu virovitička je Frama sudjelovala i na koncertu duhovnih pjesama u Osijeku 25. ožujka. Dvadesetero virovitičkih framaša pjevalo je zajedno s framašima iz Osijeka - Tvrđe i Jug. Zajedništvo su poticali i bračni parovi, čija je zajednica također doputovala na koncert u Osijek.

- To je bila prilika da se obnove poznanstva i steknu nova prijateljstva - rekli su u Frami Virovitica, dodajući kako su u Osijeku dočekani s bratskim osmijehom na licu i punih srdaca.

Virovitički su framaši uvježbali igrokan križnoga puta koji su, osim u crkvi Sv. Roka u Virovitici, izveli također u Rezovcu.

Našice humanitarne jaslice

Frama Našice poduzela je nekoliko humanitarnih akcija, a planira održati susret i sa skupinom bivših ovisnika. U prosincu prošle godine skupljali su dobrovoljne priloge za akciju "Ilok", za Božić su prodali jaslice koje su sami i napravili. Nastavili su prodajom kolača i razglednica s motivima našičke prirode. Našički framaši najavljuju nove humanitarne akcije jer, ističu, činiti dobro njihova je vjera, a malo dobrote prema čovjeku više vrijedi nego slina ljubav prema čovječanstvu.

Jelica Kovačević, Aleksandra Tutić

Novi framaši u Požegi

Šesterom mladih dalo, a osmero obnovilo obećanja 22. siječnja u Frami Požega. Prije obećanja imali su duhovne vježbe, koje su vodili đakoni iz Zagreba fra Milan Krišto i fra Bernard Barbarić. Misno slavlje, na kojem su mlađi obećali da će godinu dana živjeti Evanelje po primjeru svetoga Franje, predvodio je duhovni asistent Frame Našice fra Nikola Dodić, s duhovnim asistentom požeške Frame fra Zvonkom Lutrovićem. Na slavlju su bili i gosti iz Frame Slavonski Brod i Našice te zajednice Križari i MEP iz Požege.

POZIV SVIM BRATSTVIMA FRAME NA NACIONALNI SUSRET KATOLIČKE MLADEŽI

Susret hrvatske katoličke mlađeži održat će se 29. travnja 2000. godine u Rijeci pod geslom: "I Riječ je tijelom postala..." Povodom obilježavanja Velikog jubileja ovaj veliki susret organiziraju biskupijski poverenici za mlade. Sveti otac u svojoj molitvi povodom Velikog jubileja između ostalog govori: "Neka po tvojoj milosti, Oče, jubilarna godina bude vrijeme istinskog obraćenja i radosna povratka k Tebi." ...

Put na koji nas Sveti otac poziva u ovoj jubilarnoj godini je put koji se prvenstveno treba dogoditi u nama samima, u našim srcima i životima. Svatko od nas sam odlučuje hoće li slijediti taj put, hoće li težiti k tome cilju. Put je to koji iznad svega traži odlučnost i ustrajnost, koji je prepun križeva i padova. Svijet na svakom koraku nudi nagradu za odustajanje. A u mnogim trenucima naše je pouzdanje slabo, naš cilj zamagljen, ne možemo pronaći snagu krenuti dalje. Sveti otac nam govori: "Podari nam, Oče, da jubilarnu godinu živimo poslušni glasu Duha Svetoga, vjerni u naslijedovanju Krista, revni u slušanju Riječi i u pohadanju vrela milosti." Pokazuje nam kako da razbuktamo onaj plamičak vjere u nama koji nas tjera da nastavimo dalje. I ovaj susret je jedan korak na tom našem putu. Prilika je to koja nam se pruža da u radosti zajedništva osluhnemo tu poruku i potaknuti svjedočanstvom i žarom drugih još odlučnije stanemo uz naš poziv.

Prijepodnevni dio programa je podijeljen po župama grada Rijeke, a popodnevni dio programa, od 13.00 sati, bit će na Trsatu. Franjevačka mlađež će prijepodne imati svoj zasebni program na Trsatu. Dolazak je predviđen između 9.00 i 10.00 sati. Na našem programu prije podne održat će se predavanje i rad po skupinama. Bratstva FRAME mogu birati kamo će ići na prijepodnevni program. Popodne i ostale grupe pristigu na Trsat. Između 13 i 15 sati je ručak u vojarni Trsat.

Program se zatim nastavlja u Svetištu (uz pjesmu, mogućnost isповijedi).

U 16.30 sati je sveta misa, zatim se program nastavlja s predstavljanjem biskupija. Završetak programa je između 22 i 23 sata. Večera se neće dijeliti, već će svi putnici dobiti "lunch-pakete" u autobusu.

Prijave i moguće uplate za ovaj susret idu preko biskupijskih povjerenika za mlađe.

Nadamo se vašem dolasku na susret!

Nacionalna središnjica FRAME

U svibnju 11. kapitol FRAME Provincije Uznesenja Marijina na nebo

Od 12. do 14. svibnja održat će se u Širokom Brijegu, pod geslom "U ime Oca i Sina i Duha Svetoga..." Drugi provincijski duhovni kapitol Provincije Uznesenja Marijina na nebo. Održat će se susreti bratstava. Očekuje se da će svako bratstvo izabrati 4-5 animatora, koji će voditi rad po skupinama. Prvu večer će se svako bratstvo predstaviti s najviše osmominutnim scenskim programom. Nadalje, na programu su svete mise, pokorničko bogoslužje, molitva, razmatranje, klanjanje pred Presvetim, "Večer brata Ognja", predavanje s. Marije Pehar i svjedočanstva bivših ovisnika iz Zajednice s. Elvire. Predviđene su igre bez granica, u kojima sudjeluje svako bratstvo te utakmica između fratara i framaša.

Prijave se primaju najkasnije do 1. svibnja na telefon 705-326, 705-328 kod fra Vinka Kurevije, i 651-333, 650-206 kod fra Branka Radoša.

FRAMA MEĐUGORJE JUČER, DANAS, SUTRA

Kao i sv. Franjo, Frama voli Boga i prirodu

U protekloj godini zamjećene su velike promjene u radu Frame Međugorje. Naglo se povećao broj članova, pa su promjene bile i nužne. Frama Međugorje danas broji oko 70 članova, od kojih su 32 s obećanjima, dok ih se većina još priprema za službeno primanje. Novi članovi povremeno imaju susrete, kako bi se što bolje pripremili za primanje i, prije svega, kako bi bolje upoznali život sv. Franje. Trećeg ožujka održan je sabor FRAME. Na njemu se raspravljalo o prošlom, ali i budućem radu. Imenovani su koordinatori za liturgijsku, glazbenu, stvarateljsku i medijsku sekciju. Najveći uspjeh ima glazbena sekcija, koju vodi prof. Pero Martin Boros. Oni pripremaju snimanje nosača zvuka, na kojem će biti deset marijanskih pjesama. Liturgijska sekcija čita na misnim slavlјima, a njezini članovi predvode i krunicu subotom i nedjeljom u župnoj crkvi. Stvarateljska sekcija zadužena je za uređenje prostora u kojemu se održavaju susreti Frame Medugorje i pripremanje igrokaza za kraj školske godine, kojim zahvaljuju roditeljima za sve što čine. Medijska sekcija broji 25 članova. Brine se za uređenje emisije "Iz kuta FRAME", koju svakog četvrtka emitira Radio MIR Međugorje te piše za "Glas MIRA" i povremeno za "Naša ognjišta" i "Tau". Uskoro izlazi provincijski list "Podimo zajedno", za koji će također pisati.

Osobna iskaznica kako me vidi bližnji

Frama Sv. Duh obavila je u Vrhovcu, u Domu sestara karmeličanki, duhovne vježbe. Vodio ih je fra Ivan Bradarić. Cilj vježbi bio je pokušati naći smisao i cilj života. Fra Ivan je s mladima osobito razmatrao kako prihvatiti mjesto koje Bog u svom planu daje svakome.

- Bog se često služi nama kako bi pomogao drugima - rekao je fra Ivan i napomenuo da postoji trenutak u životu u kojem čovjek postaje svjestan Božjega poziva. Mladi framaši su se na duhovnim vježbama mogli bolje upoznati, a najviše ih je oduševilo dobivanje "osobne iskaznice", kojoj su osobine pisali bližnji.

Ana Antunović

Obećanje i iz bolnice

Frama Sv. Duh obnovila je obećanja da će sljedeću godinu dana živjeti Evangeliye po primjeru svetoga Franje. Osim obnavljanja, bilo je i mladih koji su prvi put dali obećanja. "Evo me!" - odazvali su se Kristovu pozivu. Zbog bolesti ministrica nije mogla prisustvovati, ali je dala obećanja i iz bolničkog kreveta. Na svečanosti su bili i prijatelji Frame Sv. Duh iz Molvi i Siska te Frama s Kaptola.

Ana Antunović

SKUPŠTINA FRAME PROVINCIIJ MARIJINA UZNESENJA NA NEBO

Uskoro provincijski list FRAME

Druga skupština FRAME u Provinciji Marijina uznesenja na nebo održana je u Franjevačkom samostanu na Humcu. Govorilo se o pokretanju lista Franjevačke mladeži na provincijskoj razini, koji bi bio

možda i najprimjereni način obilježavanja Velikoga jubileja. No, prije svega, raspravljalo se i o radu u bratstvima koja su, uz mnoge sličnosti, na svoj način posebna i imaju što ponuditi. Istaknute su zauzetost bratstava u liturgijskom životu mjesne Crkve, karitativni rad, dramske i medijske aktivnosti.

Od 15. do 20. kolovoza priprema se susret za oko 200 mladih s papom u Rimu. Nadalje, dogovoreno je da će se jednom mjesечно održavati trodnevni seminari u Kući mira u Međugorju, a ove će ih godine voditi fra Miro Šego. FRAME će također pokušati održati nekoliko susreta manjih sekcija u jednom danu, te duhovne vježbe za duhovne voditelje, a razmišlja i o održavanju provincijskog festivala duhovne glazbe. Rečeno je kako treba podići glas protiv poroka i zala kojima su izloženi mladi u Hercegovini i u kojih su dionici. Zbog sveobuhvatnosti poslova u FRAMI razmišljaju o novom duhovnom voditelju kojemu bi rad u provincijskoj FRAMI bio osnovna dužnost.

Slavica Čalić

Djela ljubavi bjelovarske Frame

Frama Bjelovar osnovana je 7. rujna 1999. zahvaljujući fra Željku Jurkoviću. Na prvom sastanku bilo je prisutno petnaestero mladih koji dolaze redovito na sastanke, a s vremenom ih je i više, uglavnom srednjoškolaca. Framaši iz Bjelovara bili su na gostovanjima u Čakovcu, a za blagdan sv. Nikole posjetili su štićenike dvaju bjelovarskih umirovljeničkih domova gdje su darivali sve dobre umirovljenike. Posjetili su i dvije obitelji s više djece. Najavili su i nova djela ljubavi slijedeći Isusa po primjeru svetoga Franje.

Krešimir Lončar

SKUPŠTINA FRAME HRVATSKE PROVINCIE SV. ĆIRILA I METODA

Sklopljene sve karike Molitvenog lanca

Provincijska skupština FRAME Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda održana je 17. ožujka u Slavonskom Brodu.

Na Skupštini je odlučeno da se pokrene Molitveni lanac. To je dogovor da se kroz korizmu na svakom susretu FRAME mole molitva Franjevačke mladeži i molitva fra Roberta. One će se u korizmi moliti na svakom susretu FRAME, a kasnije jednom mjesечно. Nadalje, produžit će se humanitarna akcija pomoći jednom iločkom mladiću do susreta mladih koji će biti na Trsatu 29. travnja. Raspravljalo se o suradnji s Franjevačkim svjetovnim redom. Neka bratstva su već pokrenula suradnju, a zajedničkim projektima može se posprestiti početak suradnje i prevladavanje barijera kod jednih i kod drugih.

Od 13. do 21. kolovoza FRAME će imati suset s Papom u Rimu. U Asizu će se susreti s talijanskim Franjevačkim mladeži, GIFORM, ali i ostalim bratstvima franjevačke mladeži u svijetu.

Duhovni kapitol FRAME održat će se vjerojatno početkom listopada. Organizirat će se i susret animatora, kad će biti i sljedeća provincijska skupština. Na kraju je svako bratstvo podnijelo izvještaj o svom radu.

Goran Fruk

OTVOREN NATJEČAJ ZA 3. FRAMAFEST U SARAJEVU

Nacionalna središnjica FRAME i ovom prilikom vas potiče na sudjelovanje na trećem po redu festivalu duhovne glazbe FRAMAFEST, koji će se održati na jesen (točan datum još nije određen) u Sarajevu.

Za razliku od prethodnih godina, festival neće više biti natjecateljskog, nego samo revijalnog karaktera. Međutim, sve ostalo - objavljivanje pjesmarice, audio-kasete, video-kasete i CD-a - bit će kao i dosad.

Festival je dobra prilika za susret skupina Franjevačke mladeži, za njihovo bolje povezivanje, ali i upoznavanje.

No, u prvom planu je glazba. Pjesma je upravo ono za što su mnogi rekli da ih je privuklo Franjevačkoj mladeži, ono što ih je toliko oduševilo i potaklo da dublje krenu u pustolovinu franjevaštva. Pjesma je svjedočanstvo istinskog života, odsjaj radosti koju vjera budi u nama.

Ona je, može se slobodno reći, jedan od simbola Franjevačke mladeži. I sama himna FRAME kaže: "Podimo zajedno s pjesmom na usnama, raširenih ruku, srca radosna..." Upravo FRAMAFEST izrasta iz te dimenzije Franjevačke mladeži. Nastajući iz oduševljenja, ljubavi prema pjesmi, FRAMAFEST želi otici korak dalje, poticati mlađe na stvaranje, pružati im priliku da svoj trud i

..... nojava.

rad predstave drugima na otvorenoj sceni. Stoga vas, na kraju, još jednom pozivamo da se odazovete, da probudite, a ne da zakopavate talente koji su vam darovani. Pomiješajte malo kreativnosti i truda, začinite sa zajedništvom, ukrasite s radošću i donešite u Sarajevo da probamo.

Uvjeti natječaja:

1. Pjesme moraju biti nove, dakle ne smiju biti objavljivane na nosačima zvuka, niti službeno izvedene.
2. Pjesme moraju imati duhovni sadržaj i vjerničku poruku u duhu Jubileja.
3. Duljina trajanja pjesme treba biti od 3 minute do 5 minuta.

Način slanja radova:

1. Notni zapis pjesme u dvije kopije
2. Tekst pjesme u tri kopije
3. Demo-snimka pjesme
4. Kraća biografija izvođača s kontakt adresom i brojem telefona
5. Uredno potpisani autor teksta i glazbe.

NATJEČAJ JE OTVOREN DO 30. LIPNJA.

Radovi se ne vraćaju, a autori se odriču svojih prava u prilog festivala!

Radove slati na adresu:
FRAMAFEST
Fra Martina Nedića 1
76 272 TOLISA BiH

predstavljamo.....

FRAMA TOLISA

Duhovni obnovitelji Posavine

Dogodio se jedan poseban blagdan sv. Franje 1996. godine. Poseban je bio po tome što je obznanjeno da u našoj župi započinje FRAMA. S velikom značajkom i radošću krenulo se na nov način živjeti svoju svakodnevnicu. Sve više smo otkrivali ljepotu jednostavnosti, slobode, prijateljstva... To su izražavale i naše pjesme, koje smo s nekakvim posebnim ushitom i oduševljenjem učili i pjevali. Tako nešto nam je svima trebalo, jer rat je ostavio pustoš, ne samo materijalnu. Osjećala se potreba za duhovnom obnovom.

U početku Frama je, uz duhovne asistente fra Marijana ēivkovića i s. Anu Oršolić, brojala 100-njak članova, koji su svojom aktivnošću protkali sva, kako kulturna tako i vjerska područja života. Kasnije se pridružio fra Joso Oršolić, koji je ujedno i Provincijski duhovni asistent FRAME Bosne Srebrenе.

Započeli smo s 10 sekcija (molitvena, glazbena, karitativna, liturgijska, dramska, skupina za medije, skupina za putovanja, sportska i dr.). Mladi su dobili nekakav poseban polet i oduševljenje. Svi smo bili sretni i s tom "Framom" smo na najbolji način ispunjali svoje slobodno vrijeme, kojeg je u ono (još uvijek ratno) doba bilo na pretek. I stariji su nas gledali s velikom simpatijom i zajedno s nama zapjevali naše šansone. Stare bake su u početku često znale pitati: "äto je ta farma?", pri tome misleći na Framu. Na prvim susrećima smo se najprije upoznavali sa programom Frame i saznavali nešto više o sv. Franji i franjevaštvu. I tako, iz srijede u srijedu, s nestripljenjem smo čekali naše susrete, na kojima smo dijelili dobro i zlo, produbljivali svoja prijateljstva i razbijali monotoniju svakidašnjice. Došlo je na red i prvo nezaboravno putovanje u Međugorje. Trajalo je 18 sati, ali u

zajedništvu se i ono teško izdrživo može podnijeti. Unatoč svim poteškoćama, sretni smo se vratili sa željom da nam ovo hodočašće postane tradicija, što se do danas pokazalo ostvarenim.

Svugdje prisutni

Ta putovanja, uz mnoga koja su uslijedila (Beč, Trsat, Jajce, Podmilače, Sarajevo - na FRAMAFEST...), pomogla su nam da bolje shvatimo što znači biti "hodočasnička Crkva" ili

Crkva na putu prema svome konačnom cilju. Velika radost nam je bila sudjelovati na 5., 6. i 7. franjevačkom hodu po Zagorju i Slavoniji, sve do željno isčekivanog Asiza. Plod svega toga su duhovna zvanja, nikla iz FRAME da budu poslati pronositi Radosnu vijest, a ima i onih koji su odlučili u braku rađati i odgajati nove naraštaje.

U sklopu Frame Tolisa djeluje dobro uhodani band "TAU", a zajedno s njima na misi za djecu i mladež svira desetak mlađih gitarista. Veliki broj mlađih i djece pohada "školu gitare i klavira", koju s puno ljubavi i mara u slobodno vrijeme drže naši duhovni asistenti.

Založeni rad grupe "TAU" urođio je plodom kad su 1998. snimili kazetu pod nazivom "Molitva za njih", koja je posvećena braniteljima. Trenutno pripremaju novi album, a svoju kvalitetu pokazali su na brojnim nastupima, kao što su: CRO SACRO MAKSIMIR u Zagrebu; FRAMAFEST '98. i '99.; na emisiji "LIJEPOM NAÄOM" u Orašju; gostovanje u Salzburgu u Hrvatskoj zajednici, a i na mnogim drugim mjestima. Njihov nastup ste mogli pogledati i na Petom nacionalnom susretu FRAME u Tolisi pod geslom "I bit ćete mi svjedoci".

Ovaj nezaboravni susret održan je 29., 30. i 31. svibnja 1998. U organizaciji je sudjelovala cijela župa sa svojim "ujacima". Susret je spremn mjesecima i svi framaši su bili aktivni punom parom. U Tolisu su došle Frame iz cijele BiH i Hrvatske, te iz Linza i Beča. Na susretu je sudjelovao i Generalni ministar Franjevačkoga reda fra Giacomo Bini, koji je predvodio sv. misu za mladež, ali i svečanu sv. misu zajedno sa brojnim pukom.

Pune ruke posla za 60 članova...

Za blagdan sv. Franje smo upriličili dramsku obradu preminuća sv. Franje i njegov susret sa sestricom smrti. Tada je 13 framaša dalo svoja prva obećanja.

Obećanja su obnovljena te po prvi put nakon godinu dana izrečena u nešto većem broju (24 framaša). Održali smo i primanje 32 nova člana u Franjevačku mladež.

Framaše vodi petoro članova vijeća, zajedno sa s. Anom Oršolić, fra Marijanom ēivkovićem i fra Josom Oršolićem. Tu su još predsjednica Slavica Nedić i podpresjednik, tj. tajnik Marinko Damjanović. Često organiziramo kviz s nagradnim pitanjima ili slobodne večeri s pjesmom i igrom.

Lani smo za naš patron župe, Veliku Gospu, organizirali trodnevni festival duhovne glazbe pod nazivom "Hvaljen Isus, Marijo". Prvu večer toga festivala predstavila nam se "mala Frama" s raznim pjesmama. Drugu večer su nastupali svi domaći bandovi iz župe, dok su se treće večeri predstavili framaši solisti zajedno s gostima, skupinom "ALFA" iz Novog ēehera. Na sam patron župe Frama

..... predstavljamo.

je sudjelovala pjevanjem na misi zajedno sa župnim zborom "Mirjam".

Frama Tolisa aktivno sudjeluje na svim susretima u našoj Provinciji, ali i šire. Angarižirani smo u organizaciji FRAMAFESTA, svih susreta Provincije Bosne Srebrenе, susreta animatora...

Karitativna skupina zajedno s ostalim framašima ide u posjet bolesnima i starima, a više puta godišnje organiziraju i prodajnu izložbu, na kojoj prikupljaju sredstva za pomoć siromašnim obiteljima s brojnijom djecom. Za tu prigodu sami izrađuju razne ukrase, čestitke, cvjetne aranžmane.

Frama Tolisa trenutno broji 60-ak članova i ima četiri osnovne skupine: dramska, glazbena, molitveno-liturgijska i karitativna. Na incijativu fra Jose Oršolića, Duhovnog asistenta Provincije Bosne Srebrenе, u novije vrijeme smo sa "zborom Frame" započeli intezivnije pripremanje pjesama za misu.

Glazbena skupina je obogaćena tamburaškim sastavom, koji se već dokazao snimanjem božićnog CD-a te na neko-

liko dobro uvježbanih i organiziranih nastupa. I još bi se mnogo toga moglo nabratati o aktivnostima Franjevačke mladeži u Tolisi. No, Jubilej je pred nama i tek će ova godina pokazati koliko je Frama stvarno s nama, jer se ove godine treba uistinu aktivno potruditi i raditi na svim duhovnim područjima župe Uznesenja Marijina u Tolisi. Framaši svojim angažmanom rado sudjeluju u svim aktivnostima koje nam donosi Jubilej i novo tisućljeće. Mir i dobro sa svetim Franjom i Božji blagoslov žele svim bratstvima i mladeži Crkve u Hrvata

Frama Tolisa

Zdravo, Kraljice mira

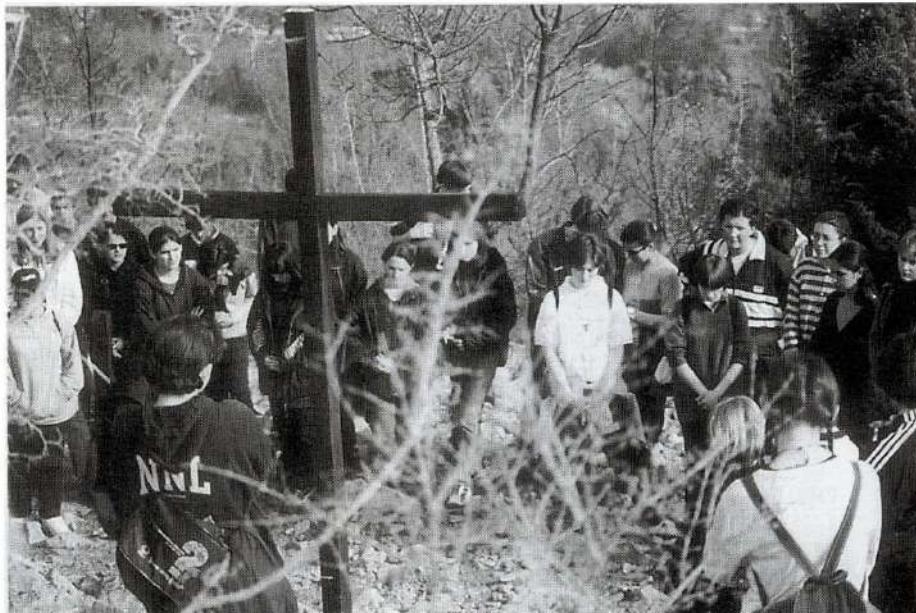
HODOČAŠĆE FRAMA KAPROL I SIGET U MEĐUGORJE

Frame Kaptol i Siget, uz braću i sestre iz Dubrave i Kozari Boka, hodočastile su krajem ožujka u Međugorje. Put je već na samom početku u srcima otvarao čežnju za ispunjenjem Marijom. Nije se mislilo što je bilo, niti očekivalo što će biti, već se jednostavno bilo s Marijom. Pjesmom i molitvom krenuli smo u noći prema Marijinim odajama u Međugorju. Stigli smo u cik zore, koja se dizala nad Međugorjem. Možda je put i umorio koje tijelo, ali sva srca su bila spremna da se ispune majčinskom ljubavi Kraljice mira.

Krenuli smo prema Križevcu, brdu Marijina ukazanja. Križnim putom i pjesmom, srastajući s Isusom u jedno - stigli smo do križa. U osami molitve i razgovarajući s Majkom osjećala se toplina odanosti svih ljudi koji su, poput nas, htjeli osjetiti ljubav.

Djelotvornost Božje ljubavi u Međugorju

Nakon Križevca pošli smo u z a j e d n i c u liječenih ovisnika "Cenacolo". Tu su Rade i Oleg iz Zadra kazivali s v o j a svjedočanstva prije dolaska u međugorsku z a j e d n i c u . Predstavili su svoju zajednicu i svoj novi način života. U njihovim riječima osjetila se odlučnost. U vrtlogu smrti i živ-

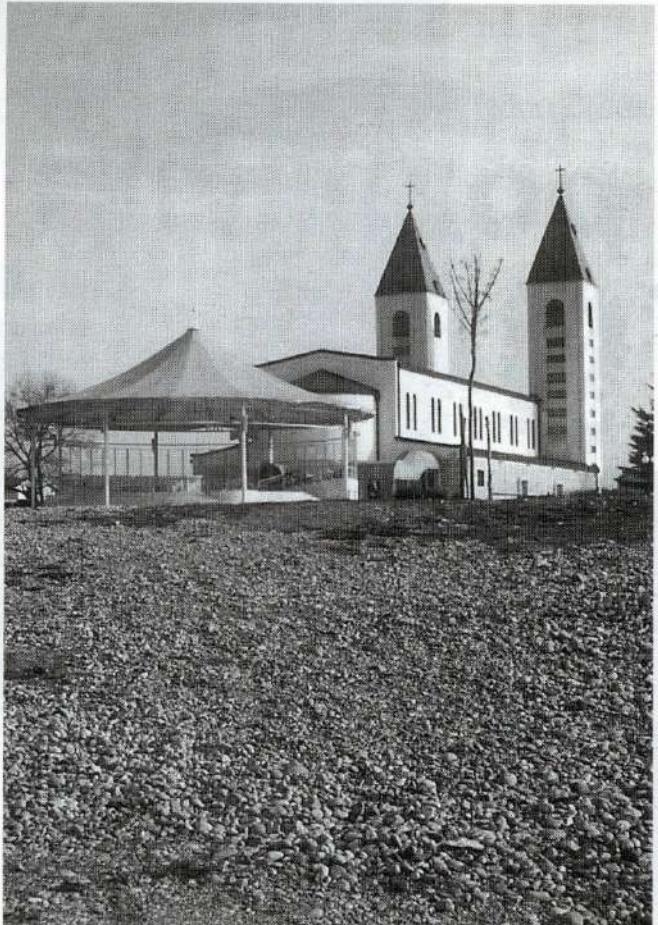
ota, koji im se polako zatamnjivao, oni su izabrali život. U svemu tome Božja milost im je pomogla i pomaže i dalje. Rade i Oleg pričali su i o sestri Elviri, utemeljiteljici zajednice, koja je svoj život posvetila drugima. Svojom iskrenošću potvrdili su djelotovornost Božje ljubavi.

Ispunjena srca na Podbrdu

Navečer smo sudjelovali na misnome slavlju. Crkva je bila puna. Upijala se Božja riječ. Zajedno s domaćinom, Framom Međugorje, pjevali smo i klanjali se pred Presvetim.

Novi dan, kad se sat pomicalo unaprijed, spavalо se sat manje. I bez toga sata, odmorni, framaši su pošli na Podbrdo, mjesto Marijina prvoga ukazanja. Kiša koja je padala nije ometala put do križa i natrag. Molitva

krunice, meditacija i pjesme sve su uljepšale, tako da su srca bila ispunjena.

Druženje s međugorskom Framom i framašima iz Metkovića, na čelu s duhovnim asistentom fra Lukom, završeno je pjesmom u čast Kraljici mira koja moli za nas.

Marina Šilović

Iskustvo Kristove ljubavi

Na križni put u Stabline kraj Ploča išla je prve korizmene nedjelje Frama Metković. Predvodio ga je stablinski župnik fra Frano Laco, a uz framaše iz Metkovića i njihova duhovnog asistenta fra Luku Banića na križnom putu sudjelovalo je i oko 400 župljana. Nakon šest kilometara pješačenja od župne crkve Gospe Fatimske do crkve Sv. Ivana na Zavali, framaši i župljani stigli su do križa na vrhu malo tjelesno iznemogli, ali baš takvi duhovno su osjetili neizmjernu Kristovu ljubav.

Marija Nadilo

Đakoni oraspoložili Našičane

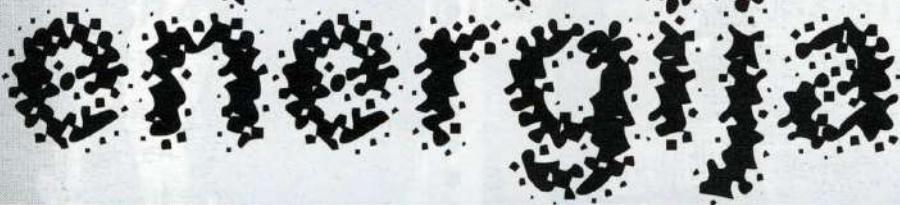
U našičkom bratstvu Franjevačke mладеžи 18 je mlađih prvi put dalo, a 10 obnovilo obećanja da će živjeti Evangelje po primjeru sv. Franje. Na misnom slavlju 12. veljače, koje je predvodio fra Zvjezdan Linić uz fra Dragutina Bedeničića, fra Zvonka Lutrovića, fra Nikolu Dodića, sudjelovali su i đakoni fra Krunoslav, fra Bernard i fra Milan. Oni su gitarom i pjesmom oraspoložili sve prisutne Našičane. Našičko bratstvo će se uskoro umnožiti budući da mu se želi priključiti desetak novih članova. Mladima je prije obećanja trodnevnu duhovnu obnovu vodio njihov duhovni asistent fra Nikola Dodić. Frama Našice zahvalna je Gospodinu, a i svima onima koji su svojim sudjelovanjem obogatili svečanost primanja i bratstvo.

Frama Našice

predstavljamo.....

F R A M A S V E T I D U H

Nečekana pozitivna

Red je došao i na mene. Uprli su u mene prstom i zatražili da vam se predstavim. Kao da je to nešto sasvim jednostavno!

Nisam sigurna kako treba početi, pa mi

“Šteta što nije više mladih u Frami, jer bi im život bio ispunjeniji. To je mjesto gdje se može utaziti glad za dobrotom, prijateljstvom, ljubavi i duhovnom potporom.”

Maja M.

nemojte zamjeriti moje razbacane misli u ovih par redaka. äto vam reći? U ovom naletu života moja djećica su međusobno od mene stvorili zajednicu - vašu sestru Framu Sv. Duh. Svake nedjelje jedna nova i jača iskra pretvarala me je u plamen njihova života. A da bi se

“To je jedno od rijetkih mjesta gdje mogu otvoreno razgovarati o Bogu i dobiti malo svjetla u svakodnevici.”

Ivana T.

moj plamen sigurno širio u vjeri i ljubavi, brine se onaj veseli duhovni asistent fra Josip Blažević. Neću vam mnogo pisati o mojim osobnim podacima, jer želim pokušati iskazati ono što me čini Framom. Učili su me da najbrže rastemo u zajednici. Tako sam i ja rasla. Svakim susretom moja dječica jačala su moj duh, a ja sam im zauzvrat podarila vjeru i

“U Framu sam došao nedavno. U tih par susreta svidjela mi se atmosfera i ljudi u Frami. Sviđaju mi se teme o kojima se razgovara.”

Božidar

"Pomagati, samo želim pomagati!"

Pregršt listova ispisanih notama i stihovima koje su otpjevali za one koji su trebali snagu ili

"Frama nije mjesto. To je zajednica srodnih, a opet različitih duša koje čine jedno veliko srce, otvoreno za sve koji žele vjerovati i ljubiti samu ljubav - Isusa Krista."

Maja L.

utočište, pregršt razgovora u molitvi i darivanju činilo je osnovicu mog postojanja. Ipak, nikad nisam bila sretnija nego kad su me prigrili i javno me nazvali mamom. Ponosila sam se njihovim malim akcijama - skupljanje hrane za beskućnike uoči Božića i na Uskrs, uveseljavanje napuštene djece, raznim gostima na našim susretima... I naravno, svim ukusnim kolačima, kojima se posebno radovao naš zajednički fra Josip.

ljubav. U povjerenju, jedno dijete, Jelena, za mene je reklo da sam poput akumulatora pozitivne energije. A energija je obuhvatila sve oko mene, sve što su moja dječica dotaknula.

..... predstavljamo.

Oduševljavali su me zajednički susreti s drugim Framama, a pogotovo onaj u Zagrebu, gdje sam se pokazala dobrom domaćinom (iako se i kiša urotila protiv mene).

Slijedio je i susret u Novom Marofu, pa odlazak na Međunarodni susret mladih u Asizu, duhovne vježbe i nova obećanja.

Žirila sam krila i pokušavala se što više osamostaliti,

ali Josip me još uvijek tu i tamo uzme za ruku. A ja vičem: "Pomagati, samo želim pomagati!"

Pomislih kako je teško napisati ono što ljubav diktira, pa ako ste voljni jačati vjeru u meni pružam vam ruke na Sv. Duhu u Zagrebu. Nedjeljom u 20-toj uri možete čuti molitvu uz

"U Frami sam jednu i pol godinu i kroz to vrijeme naučila sam više cijeniti ljudе, te u njima prepoznati Krista."

Tomislava

svjetlost svjeća, par neuspjelo otpjevanih nota, rasprave i ideje, te radost postojanja.

Jednom je jedan poeta napisao:

"Bože, podari mi mirnoću da prihvatom stvari koje ne mogu mijenjati.

Daj mi hrabrost da mijenjam stvari koje mogu mijenjati.

Pokloni mi mudrost da razlikujem jedno od drugoga."

Mi želimo ići za ovim riječima u franjevačkom duhu, te bacati iskre ovog plamena na svu ljubljenu braću oko nas.

Frama Sveti Duh

IZLOŽBA ZA 100. ROĐENDAN HRVATSKE FRANJEVAČKE PROVINICIJE SV. ĆIRILA I METODA

Nijedan narod u svijetu nije tako duboko u sebe primio sv. Franju

U povodu 100. obljetnice utemeljenja Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda organizirana je od Tri Kralja do Uskrsa izložba franjevačkog umjetničkog i kulturnog nasljeđa u kontinentalnoj Hrvatskoj "Mir i dobro" u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu. - Možemo mirne duše tvditi da nijedan narod u svijetu nije tako duboko primio u sebe sv. Franju, njegove sinove, kćeri i njegov duh kao hrvatski narod - rekao je kardinal Franjo Kuharić osvrćući se na ulogu franjevaca u prošlosti Hrvatske.

U Hrvatskoj 800 godina

Nije prošlo više od desetljeća otkada je sv. Franjo Asiški 1208. g. utemeljio "Red manje braće", a franjevci su se, nadahnuti svojim osnivačem, pojavili u Hrvatskoj. Gotovo 800 godina poslije, na zagrebačkom Gornjem gradu, sve na jednom mjestu, sakupljeni su najdragocjeniji plodovi franjevačke djelatnosti u Hrvata. Umjetničko blago posuđeno iz samostanskih riznica, crkava i kapela, od Trsata do Iloka, potvrdilo je ne samo pastoralnu, misionarsku ili pedagošku ulogu franjevaca kontinentalne Hrvatske, nego također pokazalo visoku razinu umjetničke produkcije koja se odvijala u franjevačkom okružju i koja ide u red vrhunske srednjoeuropske umjetnosti. Rijetki sačuvani srednjovjekovni spomenici, jedinstveni primjeri hrvatske kontinentalne renesenase, barokni umjetnički ansamblji, ili neohistoricizam 19. st. bili su izloženi kraj suvremenih umjetničkih ostvarenja druge polovice 20. stoljeća i tako svjedočili o franjevačkoj vitalnosti.

Na 3000 četvornih metara više od 400 izložaka

Ugledajući se na svijetle primjere iz prošlosti, franjevci su i danas aktivni čimbenik kulturnog i umjetničkog života. Arhitektura franjevačkih crkava i samostana primjerice - od one manje i skromnije na području opustošenom turškim osvajanjima, do

one bogatije i impoznatnije što svojim oblicima definira čitave gradove, poput Varaždina, ili one što Europom prenosi ljepotu našeg najvećeg Marijanskog svetišta Trsata - najtrajnija je posuda u kojoj se kroz povijest prenosi Božja riječ i u kojoj se do danas njeguje i čuva slikarstvo i kiparstvo, liturgijsko posuđe i crkveno ruho, namještaji i oltarni ansamblji, inkunabule i kantuali što ih se putem više od 400 izložaka moglo razgledati na 3000 četvornih metara izložbenog prostora Galerije Klovićevi dvori.

Petar Cvekan

najava

Do 30. srpnja prijave za Krapinafest 2000.

Četvrti po redu festival duhovne glazbe Krapinafest organizira 14. listopada Frama Krapina. Ovogodišnji festival, "Krist jučer - danas - sutra", u znaku je Jubilejske godine. Festival nije natjecateljski. Mladi se druže i pokazuju stvaralaštvo na području suvremenе duhovne glazbe.

Prijave na festival primaju se do 30. srpnja na adresu Krapinafest, Samostanska 3, 49 000 Krapina ili na telefon 049/370-294 kod Ivana Benca. Uvjeti su da je pjesma duhovnog sadržaja, da je nova, tj. da nije objavljivana na nosaču zvuka ni službeno izvođena i da traje najviše do četiri minute.

Prijavi treba priložiti tekst pjesme u dva primjera s naznakom autora, notni zapis s imenom autora u dva primjera, demo-snemu skladbe, kratak životopis izvođača, te ime, adresu i telefon osobe za vezu.

20 TAU

S FRAMOM U RIM

"Jubilej mladih" je tvoja prilika da se pomiriš s Ocem koji te čeka. Zato "Jubilej mladih" nije bilo kakav susret koji ćeš samo upisati u svoj kalendar, već je to susret koji treba doživjeti.

Nedjelja, 13. kolovoza

- Polazak u jutarnjim satima
- Dolazak u Asiz navečer
- Noćenje u Asizu

Ponedjeljak, 14. kolovoza

- Hodočašće FRAME iz cijelog svijeta
- U popodnevnim satima odlazak u Rim
- Večera u Rimu

Utorak, 15. kolovoza

- "FRAMA u Jubileju mladih" - FRAMA iz Italije priprema

..... **najave**

trgova: pjesma, razni spektakli, podjela iskustva života u FRAMI, druženje i sl.

- Večera i nastavak susreta

Petak, 18. kolovoza

- Jutarna molitva u župi
- Odlazak na katehezu
- Ručak
- U kasnijim popodnevnim satima: pobožnost križnoga puta

Subota, 19. kolovoza

- Jutarna molitva u župi
- Oproštaj od župe
- Odlazak prema Tor Vegata, na mjesto gdje će biti susret sa Svetim ocem
- Popodne: slavljenički program
- Navečer: bdijenje sa Svetim Ocem

Nedjelja, 20. kolovoza

- Euharistijsko slavlje sa Svetim Ocem
- Završetak XV. svjetskog susreta mladih
- Povratak kući

Ponedjeljak, 21. kolovoza

- Povratak u Hrvatsku u rane juturnje sate.

svečani doček: svjedočanstva mladih, pozdrav Generalnoga ministra fra Giacoma Binija, svečano euharistijsko slavlje svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije

- Popodne okupljanje na Trgu Sv. Petra - slavlje dočeka
- Pozdravni govor svim hodočasnicima upućuje Sv. Otac Ivan Pavao II.

Srijeda, 16. kolovoza

- Jutarna molitva u župi
- Odlazak na katehezu
- Ručak
- Popodne: skupine mogu slobodno odabrati između više mogućnosti: razgovori, igrokazi, razni spektakli, služba riječi, isповijed, duhovno štivo, bdijenje... Sve ovo organiziraju razni pokreti i skupine na Jubilejskoj proslavi mladih.

Četvrtak, 17. kolovoza

- Jutarna molitva u župi
- Odlazak na katehezu
- Ručak
- Susret framaša u obliku slavlja na jednom od rimskih

SA SOBOM PONIJETI

Vreću za spavanje, putovnicu ili osobnu kartu, zdravstvenu iskaznicu, K-way (kabanicu za kišu), mali tranzistor (FM) radi mogućnosti simultanog prijevođenja, manju torbu za razne potrebe koje se nose tijekom dana.

CIJENA

Talijanska franjevačka mladež GIFTA sponzorira nas s 10.000 DM. Tako, zasad, konačna cijena ovisi o broju prijava. To znači da, ako se prijaví jedan autobus, cijena po osobi je 150 DM, na dva autobusa 250 DM, na tri autobusa 285 DM, ili na četiri autobusa 300 DM. Postoji i mogućnosti da cijena bude i jeftinija.

PRIJAVE

Primaju se do 20 svibnja na adresu:
Nacionalna središnjica FRAME
Kaptol 9
10000 Zagreb
Tel. i faks 01/48 14 824

Poezija

“ECCE HOMO”

Evo čovjeka...
Izranjena, trnjem izbodena
Grimizom zaodjenuta
Čovjeka.

Je li znao narod,
Pilat, je li znao,
Koga to trskom bičuje?!
(a On ne lomi napuknute trske,
niti gasi stijenja koji tinja!)
Čovjeka.

Pognute glave???
Ne,
srca uzdignuta!!!
Čovjeka.

I smračivalo se Nebo
nad Golgotom,
podrhtavali su Hramski temelji,
na Križu je umirao
Čovjek.
Bog.
Doista.

...
I umirao je... i nakon tri dana
slavno uskrsnu.
Čovjek.
Bog!

Lidija s. Serafina Miler

NOVI CD

Sa svetim Franjom

Mir i dobro

Novi CD "Sa svetim Franjom - Mir i dobro" objavljen je u ožujku u Zagrebu u povodu 100. obljetnice utemeljenja Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda.

Na nosaču zvuka je 19 pjesama nadahnutim životom i djelom svetoga Franje. Nastale su u posljednjem desetljeću drugog milenija kao

prilog duhovnoj obnovi našega naroda i stvaranju mладог pokreta Franjevačke mладеžи - bratstva mладих koji se osjećaju pozvanima od Duha Svetoga da iskustvo kršćanskog života žive u svjetlu poruke sv. Franje Asiškoga u okrilju franjevačke obitelji. Autor i izvođač 16 pjesama je fra Ivan Matić. Na nosaču zvuka nalaze se njegove najnovije pjesme Učitelju, gdje stanuješ i Nove haljine, ali i nešto manje nove FRAMA, Ljubav nije ljubljena, Samo Tvoja ljubav, Sa svetim Franjom, Sveta Klara...

Tri pjesme, Vječna luč, Molitva vojnika i Betlehemska sveta noć djelo su fra Josipa Pasaričeka.

Cijena CD-a je 50 kuna, a može se kupiti u Nacionalnoj središnjici FRAME, Kaptol 9, 10 000 Zagreb.

Petar Cvekan

Da biste našli pjesmu nadahnutu životom i djelom sv. Franje i zadržali je naziv u svojem životu, morate ga u podložnom desetljeću drugog milenija kao prilog duhovnoj obnovi našega naroda i stvaranju mладog pokreta Franjevačke mладеžи. Izdajemo ih povodom 100. obljetnice Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda.

Zadržavanje serije koju su posnijeli izdavačem ovoga CD-a.
izdavač: Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda

redovi

Vjerne u ljubavi prema Bogu i milosrdne prema potrebnima

Bogom nadahnut kapucin Teodozije Florentini, dirnut teškom socijalnom krizom u Švicarskoj, organizira sredinom prošloga stoljeća škole kršćanskog odgoja za djecu i mladež te ustanove za pomoć bolesnima, napuštenim starcima i siromašnim radnicima. Da bi ta pomoć i briga prerasla u trajno kršćansko djelo ljubavi koja izvire iz Kristova križa, on 1856. utemeljuje, u suradnji sa sestrom Marijom Terezijom Scherer, Družbu milosrdnih sestara sv. Križa. Na poziv đakovačkoga biskupa J. J. Strossmayera milosrdne sestre Sv. Križa dolaze 1868. u Đakovo, kako bi preuzele odgoj djece i ženske mladeži u pučkoj i učiteljskoj školi, odakle će razviti svoje puno karizmatsko djelovanje po čitavoj Hrvatskoj i slavenskim zemljama Balkana. U Hrvatskoj ima 476 milosrdnih sestara Sv. Križa, sedam novakinja i 15 kandidatica, a u svijetu ih djeluje oko 5.000.

Jednostavnost, odlučnost i ustajni rad

Sestruru Mariju Tereziju Scherer proglašio je 29. listopada 1995. papa Ivan Pavao II. blaženom. Temeljne su crte njezina životna puta jednostavnost, odlučnost i ustajni rad. Bila je olicenje vjerne ljubavi prema Bogu i milosrdne ljubavi prema

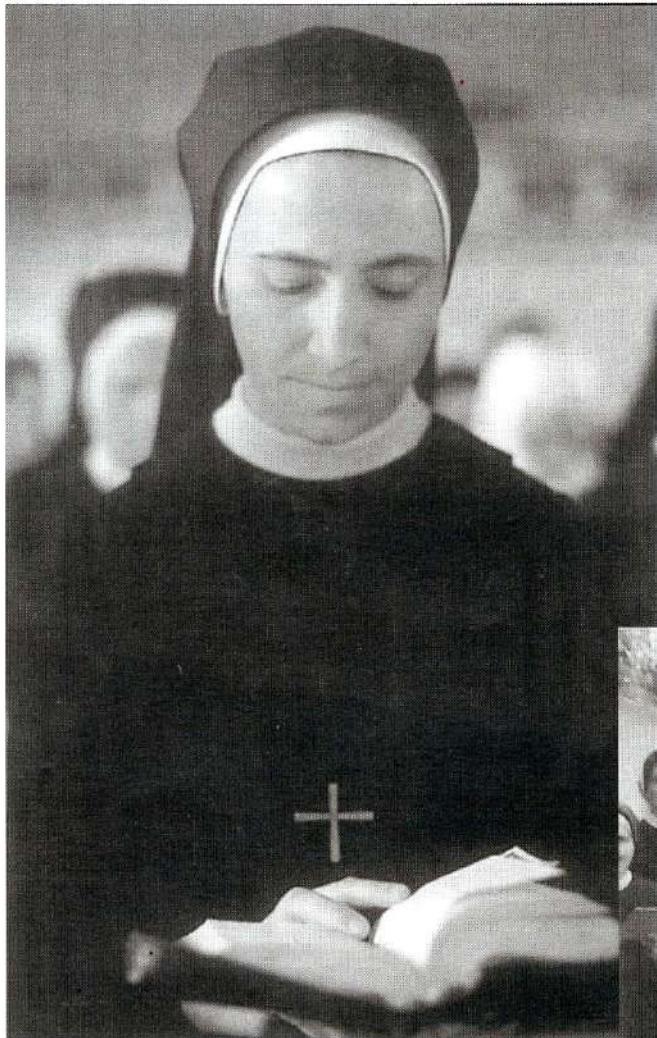

DRUŽBA MILOSRDNIH SESTARA SVETOGA KRIŽA

potrebnima. Svima je posvuda prilazila kao ljubazna sestra i brižna majka. Bog je umnožio sestre jer ih je trebao da posvjeđe svijetu njegovu milosrdnu ljubav. Snagom karizme svojih utemeljitelja one blaže boli i lječe patnje. Njihov je ideal služiti Gospodinu koji još i danas visi na križu u patnicima svake vrste. Osim što djeluju u Hrvatskoj, sestre su i misonarke. Bile su u Đakovici 1972. kad je bila velika epidemija velikih boginja. Nakon svete mise i pričesti, išle su u karantenu te ostajale u izolaciji sve do prestanka epidemije, njegujući teške bolesnike uz rizik vlastita života. Tri sestre djeluju i danas na Kosovu, dvije u Indiji, dvije u Brazilu, dok ih je nekoliko u Crnoj Gori i Srijemu.

Milosrdne sestre Sv. Križa došle su 1868. u Đakovo gdje im je i danas Provincijalna kuća

Služeći ljudima, sestre služe Bogu

- "Potreba vremena volja je Božja" - to su i danas aktualne riječi našega utemljitelja, o. Teodozija. "Gdje god je nešto teško, tu se mi

zauzimamo. Mnogo je ljudi za velike poslove, a mi smo za tzv. male poslove, za siromahe. Naše starije sestre također su uz nas. Mole za nas, za sve nakane Crkve i svijeta" - rekla je sestra Ester Radičević, Provincijalna ministrica Hrvatske provincije Družbe milosrdnih sestara Svetoga Križa.

Sestre danas djeluju, osim u Đakovu i Zagrebu, u Štitaru, Bošnjacima,

..... **redovi**

Sikirevcima, Slavonskom Brodu, Vinkovcima, Vukovaru, Donjem Miholjcu i Osijeku. Svojim životom zajedništva u Kristu i milosrdnim djelovanjem nastoje ostvariti svoje zvanje. Dijele sudbinu siromaha i patnika, otkrivajući im smisao patnje, te nastoje zajedno s njima ostvariti evanđeoski nauk o pravdi i ljubavi među ljudima. Daruju se do kraja, služe Bogu služeći ljudima. Djevojke koje se zanimaju za njihov red mogu se javiti sestri Emanueli Kvesić na telefon 031/813-297

Sestre su i misionarke po svijetu

u Provincijalnu kuću u Đakovo, Kralja Tomislava 22.

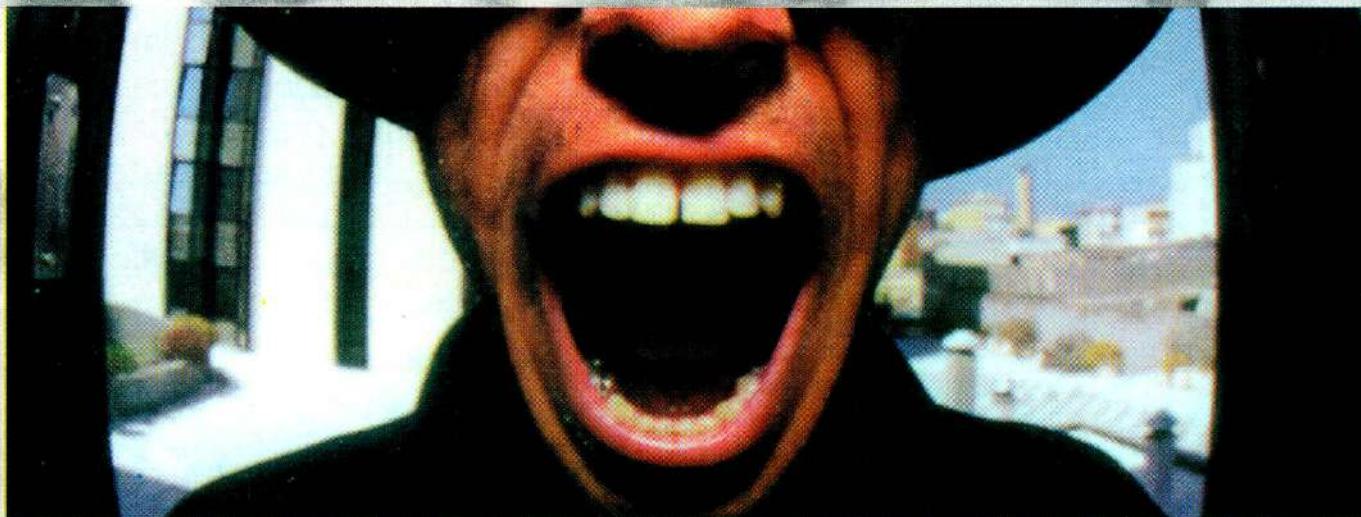
Petar Cvekan

Ona psovuda prilazi kao ljubazna sestra i brižna majka

USPJEŠNO RAZGOVARATI NIJE LAKO

Razgovor nije samo naš govor drugome

Čovjek vrlo brzo svlada umijeće govora, ali mu je cijeli život potreban da svlada umijeće razgovora s ljudima. Bez međusobnog razumijevanja ne možemo nikome ništa objasniti, unatoč svim naporima koje poduzimamo. Razgovor zahtijeva najmanje dvije strane koje razgovaraju. RAZGOVARATI S DRUGIM omogućuje razvoj identiteta. Mnogi znaju razgovarati, ali samo sa sobom, a ne s drugima. Razgovor je namjerno i nemajerno, svjesno i nesvjesno, planirano i neplanirano slanje, primanje i djelovanje poruka unutar neposrednih, životno važnih, licem u lice, odnosa među ljudima. Budući da je nemoguće u razgovoru izbjegći nemajerno, neplanirano i nesvjesno, moramo razviti sposobnost snalaženja u konkretnom razgovoru koji je uvijek nepredvidiv, nepredočiv i neponovljiv.

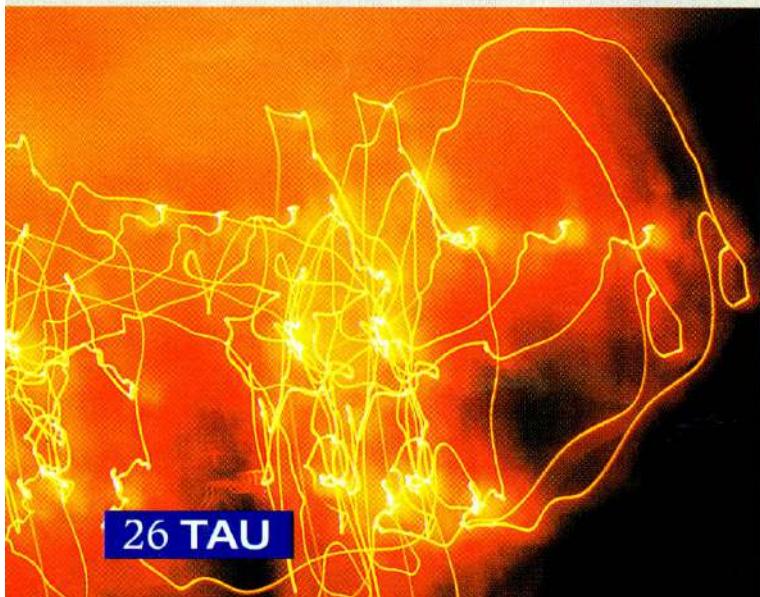
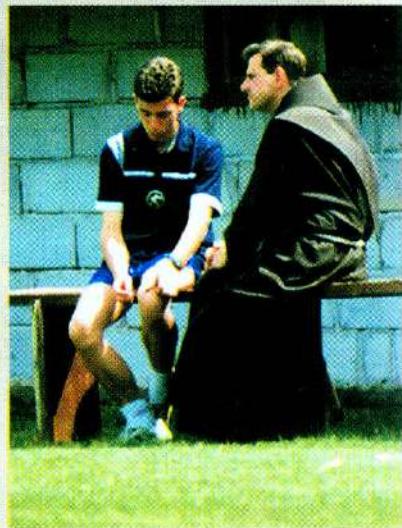
Razgovor je vještina

Razgovor se sastoji od nekoliko osnovnih vještina. To su vještine uspostavljanja kontakta, izražavanja pažnje, davanja informacija i učvršćivanja poslane informacije u drugima. Potrebno je ovladati svim tim vještinama ako želimo

uspješno razgovarati. U razgovoru izmjenjujemo riječi (verbalna komunikacija) i poglедe (neverbalna komunikacija), prenosimo poruke (sadržajna komunikacija) i definiramo tko je tko (odnosna komunikacija). Sve to povezujemo iskreno (kongruentna komunikacija) ili neiskreno (inkongruentna komunikacija). O svemu tome ovisi uspješnost razgovora.

Ispravno je ono što drugi shvate

Često razgovaramo u iluziji da smo rekli što smo i mislili i da je drugi čuo i razumio što smo mu rekli pa će takvu poruku i prihvati. Ne razmišljamo da smo rekli što nismo mislili, da je drugi čuo ono što mu nismo rekli i da drugi prihvata ne ono što smo mi mislili i što smo mu rekli, nego ono što je čuo i kako je shvatio. Uspješan razgovor prepostavlja stalno provjeravanje sadržaja i značenja primljene poruke. Razgovor nije samo moj govor drugome. Treba slušati govor drugoga, te razmišljati o svojem i njegovom govoru! Za vrijeme razgovora najčešće razmišljamo o tome što ćemo govoriti. Na taj način naši se razgovori pretvaraju u obostrane monologe koji teknu jedan bez veze s drugim. Bog nam je dao dva uha, a jedan jezik, kako bismo dva puta više slušali nego govorili. Naša je poruka razumljiva ako je jednostavna, pregledna, kratka i zanimljiva. Jednostavna je ako u njoj koristimo kratke rečenice, poznate riječi te normalan, konkretan i običan govor. Pregledna je ako sadržaj iznosimo povezano, raščlanjeno, logično i postupno te ističemo bitno. Kratka je ako je izgovaramo s malo

tno i iskreno, a ne očekivati da će drugi to samo otkriti ili izrazavati ih prikriveno, neiskreno, preko drugoga ("Gosti bi možda željeli poci na počinak!"), naknadno ili čak suprotno!! Mnogo toga u životu ne dobivamo jer ne znamo o tome otvoreno razgovarati! S TI - PORUKAMA možemo naredivati, ali ne i uspješno surađivati! MI - PORUKE nisu uvjerljive!

rijeci, a mnogo informacija, zadržavajući se na bitnom. Zanimljiva je pak ako koristimo direktni govor i osobni stil uz primjere, analogije i vizualna pomaga.

Kako ne biti dosadan

Budi jednostavan i kratak.

Kratko se izlaganje pamti, a opširno zaboravlja! O jasnim se predlozima i razmišlja, a nejasni se samo pristojno slušaju.

Zanimljiv se razgovor nastavlja, a dosadan prekida! Prekini koji put razgovor i zapitaj sugovornika osjeća li se ugodno!

Pomisli ponekad da si i ti dosadan drugima, a ne samo drugi tebi!

Ako te ljudi ne shvaćaju, pokušaj razmisliti je li tebe uopće moguće shvatiti!

Lakše je biti drugima nerazumljiv i dosadan nego razumljiv i interesantan.

Ja, ti, mi i bezlične poruke

JA - PORUKE ("Tako bih rado s tobom pričao/la!") - se uvijek odnose na nas same. One mogu biti formalne i fasadne, ali i stvarne i iskrene. Mnogi izbjegavaju ja - poruke jer ne žele otkriti sebe niti se približiti sugovorniku.

TI - PORUKE ("Opet kasniš!") - nude gotova rješenja, koriste se kod vrijeđanja, napadanja, otežavaju iskrene i otvoreni dijalog

MI - PORUKE ("Zasučimo rukave i primimo se posla!") - jačaju vlastitu poziciju ili prikrivaju vlastito mišljenje i vlastite želje.

BEZLIČNE PORUKE ("Treba misliti globalno, a djelovati lokalno!") - omogućuju potpuno isključivanje sebe i vlastite odgovornosti za sadržaje koje prenosimo.

Svoje osjećaje, potrebe i želje treba izgovoriti direk-

Neodredene i neobvezujuće "Trebalo bi..." - poruke pristaju političkim govorima, ali ne i uspješnom razgovoru! Neiskrene JA - PORUKE treba izbjegavati! Samo iskrene JA - PORUKE omogućuju iskren razgovor! S optužujućim i dijagnosticirajućim TI - PORUKAMA stvaramo oko sebe neprijatelje i prekidamo razgovor! S razvodnjениm MI - PORUKAMA stvaramo oko sebe pasivne suradnike i vodimo rekreativne razgovore! S bezličnim TREBALO BI PORUKAMA ne potičemo nikoga na suradnju i vodimo neobvezujuće razgovore! S iskrenim JA - PORUKAMA dobivamo iskrene suradnike i vodimo otvoren dijalog!

Što je potrebno za dobar razgovor

Treballi bismo se i međusobno slušati, a ne samo jedan drugome govoriti!

Nije dovoljno slušati, o slušanom tome treba i razmišljati.

Vlastita razmišljanja treba drugome priopćiti!

Priopćena mišljenja treba dopunjavati i primjeniti "i - l" razgovor.

U razgovoru treba njegovati ravnopravnost!

U predlozima drugih treba tražiti pozitivno i korisno.

Predlagati treba upotrebljivo, primjereni i ostvarljivo rješenje.

U novom treba opisivati i hipotetizirati!

Provjeravanjem pretpostavke razvijamo međusobno razumijevanje.

Potrebno je tražiti, davati i primati povratne informacije.

Na sugovrnika se treba nadovezati.

U govorenju treba ostvariti dijalog.

Dubravka Medak

ekologija

DEVA / Camelus dromedarius

Na dva prsta po pustinji

Najpoznatija životinja pustinje, moglo bi se reći i njezin zaštitni znak, jest deva. Porijeklo te životinje još je neizvjesno. Premda postoje male skupine divljih dvogrbih deva u zabačenim dijelovima pustinje središnje Azije, divljih dromedara, divlje jednogrbe saharske deve nema. Te su životinje čudesno prikladne za kretanje pustinjom. Noge im

imaju samo dva prsta spojena kožom te im se, dok gaze po pijesku, prsti rašire, a kako imaju čvrstu kožnatu opnu između, ne potonu u pijesak. Nozdrve su im opremljene mišićima, tako da ih za pješčane oluje mogu stisnuti. Trup im je obrastao debelom oštrom vunom na gornjim površinama, gdje je potrebna zaštita od sunca, a drugdje su više-manje gole, tako da lako otpuštaju višak topline. Imaju zapanjujuću sposobnost da jedu najtrnovitije pustinjske biljke. Njihove rezerve hrane su uskladištene, kao u većine sisavaca, u obliku masti. Ona nije raspoređena oko trupa, gdje bi mogla sprečavati otpuštanje suviška topline, već je nagomilana na jednom mjestu - u grbi na hrptu. S tom zalihom mogu preživjeti mnogo dana. Na kraju razdoblja gladovanja, grba nije drugo do mršava, mlojava vreća. Najviše slavljena osobina deve je, dakako, njihova sposobnost da danima hodaju pustinjom bez vode. Čine to tako da prije početka putovanja popiju goleme količine vode i uskladište je u želucu. Mogu također pretvoriti dio svojih masnih rezervi u tekućinu. Na taj način mogu putovati da uopće ništa ne piju, četiri puta duže od magarca i deset puta više od čovjeka.

ANĐELIKA - JELO, PIĆE I LIJEK

Raste kao biljka Sjevera u zemljama sjeverne Europe, na području koje se prostire do Sibira. U ostalim dijelovima raste samo na visokim planinama. Kod nas je poznata s planinskih travnjaka

zapadne Hrvatske, posebno na području oko Pribroja i Plitvičkih jezera. Zbog velike se upotrebe mnogo užgaja. Razmnožavanje ove biljke se vrši uglavnom sadnjom dijelova podanaka. Uspijeva samo na vlažnom tlu i zasjenjenim mjestima. Mladi listovi, izdanci i podzemni dijelovi anđelike mogu se na razne načine iskoristiti u kuhinji; kao dodatak juhi i povrću, za izradu poslastica, za priređivanje likera itd. Veliki su listovi biljke trostruko perasti, s ovalnim, ušiljenim i nazubljenim listićima.

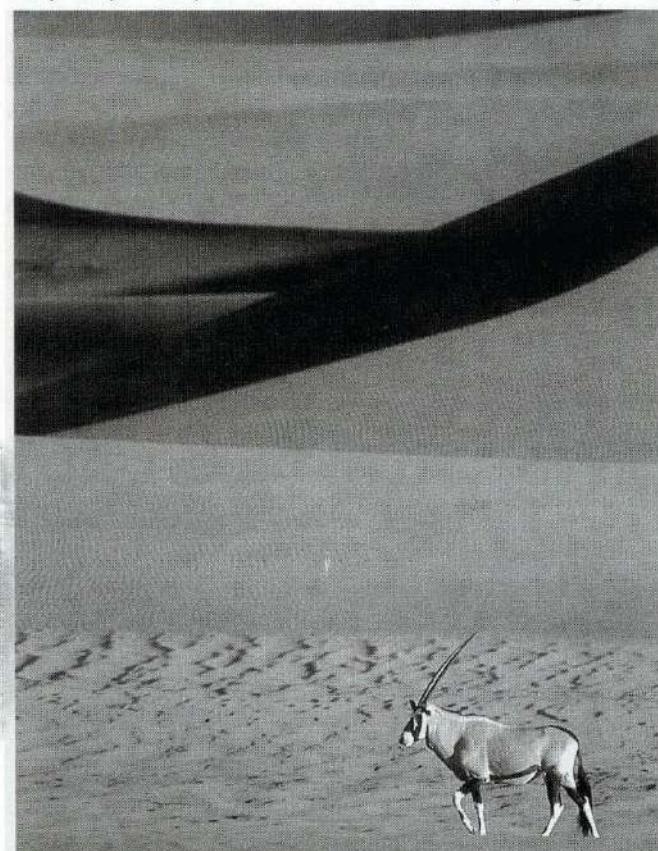
Na krajnjem se sjeveru ova biljka upotrebljava već od X. stoljeća, dok u ostatku Europe dolazi u upotrebu znatno kasnije. Najviše se iskorištava podanak s korijenjem te brojni listovi i pupoljci. Jakog je mirodijskog mirisa i okusa koji kasnije postaje gorkast. U tom dijelu ima, pored ostalog, razmjerno mnogo eteričnoga ulja, smole, gorkih tvari i treslovina. Dr. W. Bohn smatra andeliku lijekom koji djeluje na mišiće i time jača krvne žile crijeva i dišnih organa te oživljuje i uklanja slabost i umornost. Zato je vrlo dobar lijek kod iscrpljenosti nakon raznih bolesti.

Martina Domačinović

PUSTINJSKE ŽIVOTINJE

Gdje je voda?

Kao i biljke (opisane u prošlom broju), sve se pustinjske životinje suočavaju s problemom nedostatka vode, odnosno velikom vrućinom koja vlada pustinjom. Sve se one snalaze na različite načine, sve jedan domišljatiji od drugog. Primjerice, podzemna vjeverica u pustinji Kalahari upotrebljava svoj kitnjasti rep kao suncobran, nadvijajući ga nad

glavu u položaj potreban da joj trup ostane u hladu. Pustinjski zec u Americi, jež u pustinji Gobi i jazavčar u Australiji također koriste sredstvo za hlađenje, kao i pustinjska lisica u Sahari, u ovom slučaju goleme uši. Očito je da su velike uši korisne za hvatanje svakog šuma u pustinji, ali su uši svih tih stvorenja veće nego što je potrebno za dobru akustiku. Kroz njih teče mreža sitnih krvnih žilica, koje su tako blizu površine kože da zrak koji struji preko nje hlađi krv koja teče kroz njih. Ptice su bolje od većine životinja "opremljene" za obranu od vrućine. U većini im dijelova svijeta perje služi za čuvanje tjelesne topoline, tj. za smanjenje i povećanje tjelesne topoline.

Zaštićene perjem, mnoge ptice mogu bez posljedica sjediti na pustinjskom suncu cijelog dana. Pustinjska lisica i šakal su toliko smanjili svoje potrebe za vodom da mogu izvući dovoljno tekućine iz hrane a da nikad ne piju. Neke (jedna ili dvije) mogu u velikoj nuždi proizvesti vodu u svojem organizmu rastvaranjem zaliha masti. Ali mnogi veliki sisavci, poput oriksa i klokana, osuđeni su da svakoga dana putuju od pasašta do neke od malobrojnih raštrkanih lokvi i natrag. I pustinjske ptice često svakodnevno ponavljaju tu rutinu.

Neka pustinjska područja imaju posebne probleme koje biljni i životinjski svijet u njima treba riješiti ili određene izvore koje treba iskoristiti na različite načine. Pustinja Namib ima izvor vlage kakav nije podaren mnogim pustinjskim područjima: graniči s morskom obalom. Za mnogih noći u godini, s mora dopire magla. Dok plovi nad pustinjom, zgušnjava se u kapi. Nekoliko organizama, koji žive u pustinji Namib, ovise o tome: Za takvih noći, kornjaši

Uši služe i za hlađenje

crnokrilci, dugonogi i crni, penju se na krestu pješčanih dina i tamo stoje u redu, okrenuti prema moru, spuštene glave i uzdignuta zatka, polagano bilježeći vrijeme nogama. Magla se vuče mimo njih i kondenzira vlagu na njihovim tijelima. Kad dignu noge, ona se cijedi niz stegna na njihov zadak i odatre po trupu do usta.

..... ekologija.

RISNJAK

Još samo pokoji ris u Nacionalnom parku

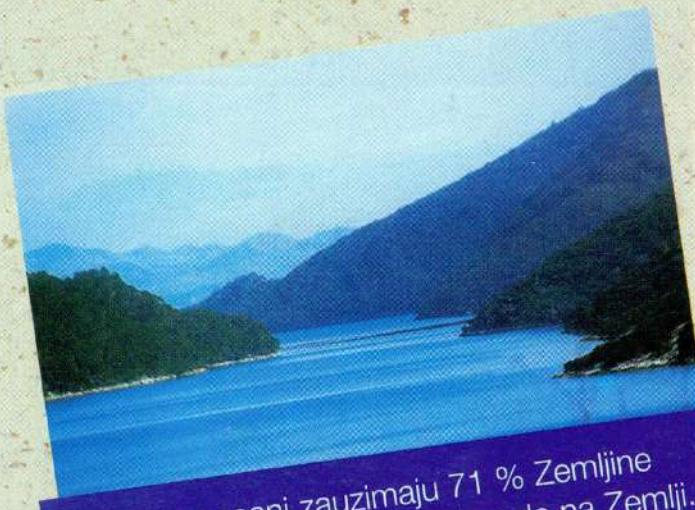
"Da uživaš sve one divotne boje, valja ovamo doći u drugoj polovini lipnja ili početkom srpnja, jer poslije flora zamire, a već do konca kolovoza dozrelo je sjeme, bilje ga predalo materi Zemlji i na Risnjaku nastala je jesen, koju naskoro zamijeni dugotrajna zima. Proljeće se najavlja tek u drugoj polovini svibnja ili početkom lipnja, a bilje se razvija tako naglo da u isti mah procvatu proljetne i mnoge ljetne biljine."

Tim riječima prirodoslovac Dragutin Hirc oslikava Šloserovu livadu pod najvišim vrhom Risnjaka. Od tog je opisa prošlo cijelo stoljeće, a livada je ponešto izmijenjena pošto je 1932. godine sagrađen planinarski dom i planinari su češći gosti, ali bogatstvo vršne zone Risnjaka i dalje je neosporno. Risnjačke šume svakako su bile glavni motiv za proglašenje tog divnog podnožja nacionalnim parkom. Najveći dio površine Nacionalnog parka obrastao je šumom bukve i jele, a broj tetrijeva (40 - 50) je u granicama prirodne gustoće. Vjerojatno je Risnjak dobio ime po risovima koji su tamo obitavali, no svi su ustrijeljeni polovicom prošloga stoljeća, a ovaj sadašnji je doselio 1974. iz susjednih slovenskih planina. Još se tu i tamo pojavljuju vuk i divlja svinja, a poznati ukras risnjačkih proplanaka su jeleni, srne i divokoze. Ovim Nacionalnim parkom vlada zima, dok su ljeta kratka i svježa. Snijeg se, u prosjeku, zadržava 157 dana godišnje, a njegova visina može doseći i 4 m. Zanimljive biljke su branjem ugroženi runolist, skupolijeva gošarka, alpski ranjenik, planinski stolisnik...

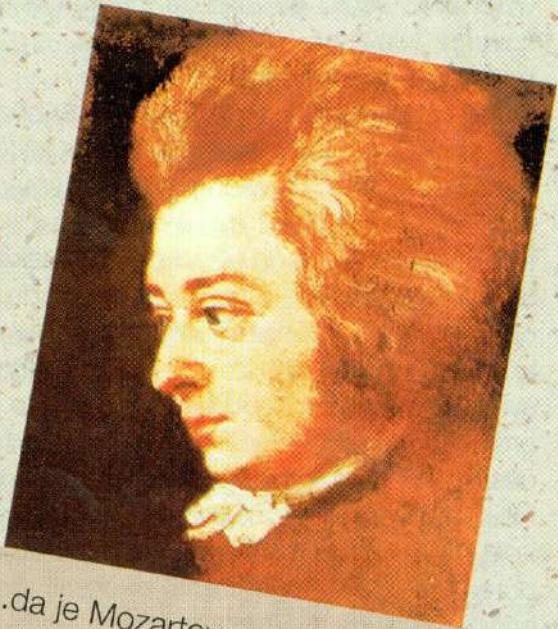
Marija Milić

RIJESTER

Priredila: Zorana Perincić

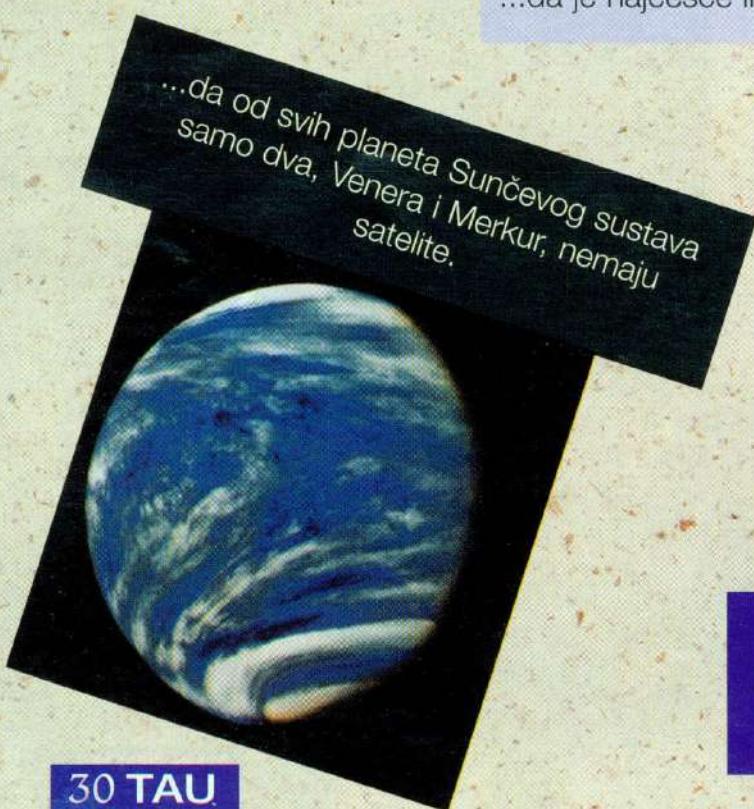
...da oceani zauzimaju 71 % Zemljine površine i sadržavaju 97 % vode na Zemlji. Manje od 1 % je svježa voda, a 2-3 % je u ledenjacima.

...da je Mozartovo cijelo ime bilo: Johannes Chrysostomus Wolfgangus Theophilus Mozart.

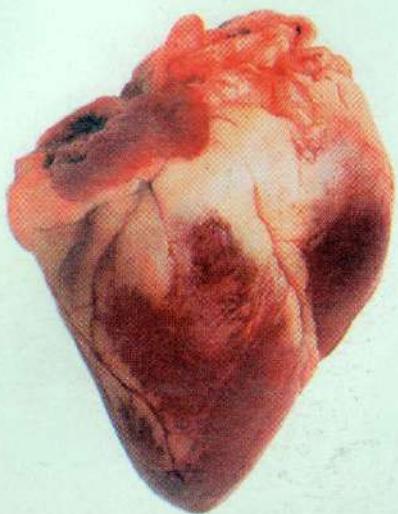
...da je najčešće ime na svijetu Mohammed.

...da od svih planeta Sunčevog sustava samo dva, Venera i Merkur, nemaju satelite.

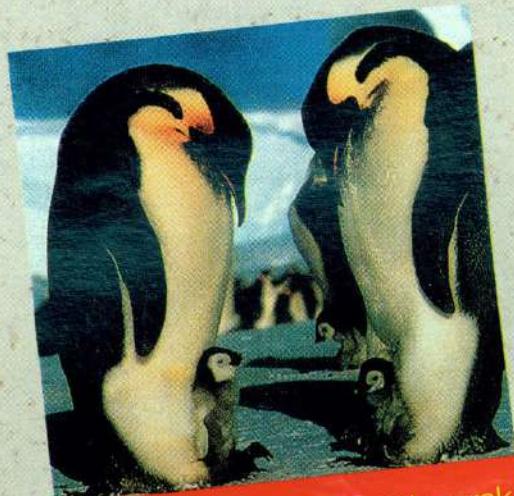

...da dnevno munja dođe u kontakt sa zemljom nešto više od sedamnaest (17) milijuna puta, tj. oko dvjesto (200) puta u sekundi

ZNAPI

...da u godini dana srce jedne osobe udari 40,000.000 puta.

..da pingvini mogu skočiti u zrak čak dva metra.

... da je $111,111.111 \times 111,111.111 = 12,345,678,987,654.321$.

..da 27 % američkih studenata vjeruje da je život "besmisleni egzistencijalni pakao".

...da se prije 1800. godine cipela za lijevu i cipela za desnu nogu nisu nimalo razlikovale.

...da se ni jedan kvadratni komad papira ne može presaviti više od sedam (7) puta.

... da se novac ne radi od papira, već od pamuka.

Hajdete za mnom,
učinit će vas ribarima ljudi.

(Mt 4,19)